

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kresovi goré!

(Jezernik Baltazar, kmet v Št. Ilju pri Velenju.)

Ko so bili v nevarnosti nekda naš domovi in naša rojstna gruda, so zažigali naši pradedje kresove, ki so glasno klicali na obrambo domovja. Oznanjali so ti kresovi od sela do sela pretečo nevarnost. Tudi danes preti našemu kmetijstvu, posebno srednjemu in malemu kmetovalcu, težka, negotova usoda. Velika razlika med cenami, po katerih kupujemo in prodajamo, to je za nas zelo težak udar, kojega ne bomo mogli vzdržati dolgo. In to navzlic vsem našim naporom. Z velikim trudom in znojem pridelamo nekaj; v nekaterih letih zelo malo, še za živž ne. Kadar pa si kaj takorekoč odtrgamo od ust, moramo dati po sramotni ceni. Vsi kupci naših pridelkov se izgovarjajo le na velike svoje stroške: razne takse, trošarine, obdačbe itd. Tako se vse to zvali na naša ramena. Ako pa gremo v trgovino po potrebno obleko in druge reči, se zopet trgovci izgovarjajo: od tega je toliko carine in našteva od železa toliko, od blaga toliko. Ko bi tega ne bilo, bi vam dal ceneje.

Z novimi zakoni so prišla nova bremena, n. pr. na občine, šolske odbore in s tem tudi na nas. In vse to nam dela velike skrbi za sedaj in za bodočnost. Vsi drugi stanovi so na boljšem kot je naš kmetijski stan. Državni uslužbenci n. pr. imajo gotove mesečne plače, pokojnine, celo razne nagrade in gotove delovne ure. Lahko si po tem uravnajo svoje življenje in še pridejo na svoj račun. Vemo, da so obdačeni, vedo pa koliko zaslužijo in koliko je odbitkov. Pri kmetiskem stanu je ravno narobe. To vemo, koliko bo stroškov z obdelovanjem in z davki, negotovi pa smo v svojih upih in nadah na pridelke in njihove cene. Delamo in trpimo od zore do mraka, dvanaest do šestnajst ur in še več. Dan za dnevom

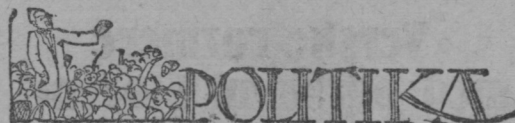
kakor stroj. In to skozi celo leto. In ob koncu leta, kaj smo zaslužili? Dolg, to je naša nagrada. Zato naši ljudje, bratje in naše sestre, zapuščajo svoje domove. Z žalostjo in bridkostjo, ker zemlja naša, prepojena z našim trpljenjem in znojem, ni več naša mati, ampak mačeha.

Naš kmetijski stan je zvest in udan državi in kralju. Veseli se napredka naše mile Jugoslavije, zaskeli ga vsaka še tako majhna nezgoda, zadana naši domovini. Misli in čuti s kmetiskim srcem tiho, samozvestno in z ljubeznijo za našo državo. Zato pozivam vsa oblastva: razmišljajte in podprite nas! Kresovi so zagoreli, ker smo preobloženi; domovi naši usihaajo in ž njimi gruda umira. In vi vsi, ki vam je tekla zibelka v kmetiskih domovih, ti naše izobraženstvo, ki si živ, zelen list naših gorá, cvet naših domov, ne zabite, kako lepa je ona narodna pesem: tam so me zibali mamica moja! Gotovo še

imate gorke spomine na življenje in trpljenje kmetiskih ljudi.

Kresovi goré pa tudi nam, dragi mi tovariši! Opominjajo nas glasno, da ne zamujamo časa. Živimo v dvajsetem stoletju, v času boja med stanovi za obstanek. Tok časa gre naglo mimo nas, to občutimo vsi. Oživimo, okrepimo stanovsko zavednost od vasi do vasi, do slehernega doma. Spoznajmo, da smo tudi mi enako vreden stan z drugimi. S pridnostjo in zaupanjem v lepšo bodočnost na delo! V združenju je moč. Zato, dragi mi tovariši sotrpini, vsi se oklenimo in strnimo v našo stanovsko strok. organizacijo Kmetstvo zvezo, ki bode nositeljica in čuvarica naših idej. Brez stanovske organizacije ni in ne more biti življenja za nas. Nepozabni goriški slavček Gregorčič je zapel v pesmi: kakor seme jo vrzite, po doleh in po bregeh! Naj nam bodo te besede naše geslo, da našo misel zavednosti poneseemo, zasejemo, negujemo z nesebičnostjo, ker brez setve ni žetve. Z besedami pesnikovimi ponavljam: bratje, v roke si sezimo! In v duhu Slomškovem, po njegovih vzorih na delo, na plan, dokler je še dan!

*

V NAŠI DRŽAVI.

Veličastne svečanosti v Beogradu. Smo že omenili, da se bo vršila 6. septembra v Beogradu posebno slovesna zamenjava starih polkovnih zastav z novimi. Ob tej priliki je bilo zbrano v naši prestolici zelo veliko oficirjev in tudi civilnih dostojanstvenikov. Ministrski predsednik general Živković je poklical k sebi vse bane z bankimi svetniki, da se je porazgovoril o potrebah ter težnjah posameznih banovin in se spoznal osebno s posameznimi bankimi svetniki. Posebno dolgo in iskreno je bil gospod predsednik v razgovoru z zastopniki naše dravske banovine, ki so mu natančno očrtali gospodarski položaj v Sloveniji. Bankim svetnikom na čast je bila prirejena od ministrskega predsednika v domu kraljeve garde na Topčideru velika

pogostitev, na kateri so bile izrečene priščne zdravice!

Delavski svetl. V ministrstvu za socialno politiko izdelujejo načrt zakona o delavskih svetih pri bankih upravah.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Avstrijo, ki so se razbila, se bodo nadaljevala decembra 1930.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Novo vodstvo v avstrijskem Heimwehru. Za voditelja avstrijske mogočne bojne organizacije »Heimwehr« je bil izvoljen te dni 31 letni knez Starhemberg. Oba dosedajna voditelja dr. Steidle in Priemer sta bila na seji zveznega vodstva v Schladmingu odslavljeni.

Otvoritev manjšinskega kongresa. Pred letošnjim zasedanjem Društva narodov je bil 3. septembra v Ženevi odprt šesti kongres evropskih narodnih manjšin, ki je bil odprt z na-

govorom predsednika tržaškega Slovence dr. Wilfana. Že pri otvoritveni seji tega kongresa se je ugotovilo, da ne leži rešilno sredstvo za mir Evrope v tem, da se zamolči vprašanje manjšin, temveč edino v tem, da se o manjšinah obravnava resno. Že je minul čas, da bi se rešilo to vprašanje s tem, da bi večinski narod kar meni in tebi nič vsrkal vase manjšine. Pot do rešitve evropskih težkoč je danes iskati v tem, da se narodnosti spoštujejo med seboj.

Začetki vstaje v Maroku. Maroko v severni Afriki, ki je francosko španska kolonija, nam je znan iz hudega upora, katerega je vodil pred leti od Francozov ujeti in iz domovine prognani Abd-el-Krim. V Maroku so pričeli zopet hudi in krvavi spopadi med francoskimi četami in domačimi vstasi.

Argentina se punta. V Argentini sta podala ostavko radi naraščajočega revolucionarnega pokreta in nezanesljivosti vojske predsednik in vojni minister.

V Rusiji razkrivajo protisovjetsko zaroto. V Rusiji so odkrili veliko protisovjetsko zaroto, ki je imela cilj, zrušiti komunistično vladno in oklicati kapitalistično diktaturo. Dosedaj je bilo zaprtih že mnogo oseb in med temi precej gospodarskih strokovnjakov — sovjetov. Pričakovati je nadaljnjih aretacij, ker je razpredena zarotniška organizacija po celi Rusiji. Sovjeti so se te najnovejše organizacije tako prestrašili, da so izdali na narod proglas, v katerem povdarjajo, da je izvedba petletnega gospodarskega načrta ogrožena, ako sovjeti ne bodo dovolj odporni napram protirevolucionarjem.

Iz nemirne Indije. Pogajanja za mir v Indiji, ki so se vodila med zaprtim Ghandijem in angleškim podkraljem v Indiji, so se razbila. V zadnjem času je prišlo do večjega oboroženega upora kmetov proti vladi v Islampurju v satarskem okraju.

Gospodinja, ali se Vam rado trga perilo? Ali veste, da je temu največkrat krivo napčno pranje. Ako boste prali s terpentinovim milom »Gazela« Vaše perilo ne bo trpelo, vkljub temu bo pa snažno belo.

FANTOVSKI TABOR PRI VELIKI NEDELJI 14. septembra 1930.

Sporod: ob 8. uri prosvetni tečaj, ob pol 10. uri blagoslovitev novih slik v cerkvi, pridiga in sveta maša presvetlega pomožnega škofa dr. I. Tomažiča. Nato fantovski tabor pred cerkvijo. Govori dr. Jeraj »Slomšek in naša mladina«, dr. Vatovec »Novi čas, nova mladina«, pozdravni govori fantov iz posameznih župnij in pesem »Povsod Boga«. Popoldne ob treh v novo preslikani cerkvi cerkveni koncert pevskega zbora mariborske stolne župnije pod vodstvom g. J. Gašpariča s sodelovanjem vojaške godbe.

Mladina Dravskega polja in Slovenskih goric je pokazala svoje navdušenje za katoliške in slovenske fantovske vzore na lepih tabo-rih pri Sv. Lovrencu in Treh Kraljih. Pri Veliki Nedelji pa pridemo skupaj fantje iz Prekije. S polnoštevilno udeležbo posvedočimo, da smo vedno prvi v boju za vero in narod! Naš skupni fantovski znak je rožmarin in klinček.

Kmećska zveza tolmači želje kmećskega ljudstva.

Zastopniki Kmećske zveze iz posameznih okrajev nekdanje mariborske oblasti so se zbrali proti koncu avgusta v Mariboru, da se porazgovorijo o zadevah našega kmećskega ljudstva. Ugotovili so bremena in stiske kmećskega stanu ter se dogovorili med seboj o tem, kako bi se v sedanjih razmerah dalo našemu kmetijstvu pomagati. Na osnovi teh poročil, nasvetov in zahtev je načelstvo Kmećske zveze po svojem načelniku Ivanu Šerbinsku izročilo banu dravske banovine spomenico o željah našega kmećskega ljudstva s prošnjo, naj blagovoli tiste zadeve, zahteve in želje, kojih rešitev, odnosno zadovoljitev ne spada v njegovo pristojnost, s priporočilom poslati vladi v Beograd. Iz te spomenice povzamemo njene bistvene točke.

Obćine.

Določilo zakona o narodnih šolah, ki nalaga kmećskim obćinam obveznost dajati učiteljem stanovanje, odnosno stanarino ter kurive, pomeni 50 do 100 odstotno, ponekod še večje povišanje dosedanjih njihovih proračunov. Tega bremena kmećske obćine zmagovati ne morejo; saj že mnoge obćine dosedanjih šolskih dajatev niso imele s čim kriti. Ako se vztraja na tem, da se zakonsko določilo glede novih šolskih dajatev obćin izvršuje, se morajo obćine ali do glave zadolžiti in same sebe uničiti ali pa svoje obćane pognati na boben.

Prosimo, da se ta obveznost, kakor tudi nagrade veroučiteljem zopet sname z ramen kmećskih obćin.

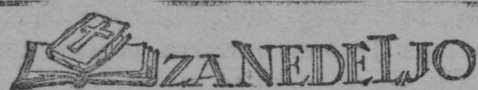
Združitev obćin. Naše obćine so produkt domaćih razmer, svojstvene tvorbe slovenskega ljudstva, v davni nastale iz gospodarskih, političnih in soci-

jalnih potreb njegovih ter skozi stoletja naše narodne trdnjave proti tuje-rodnemu osvojevalcu.

Zato naj se spremembe v obsegu obćin izvršijo le, kjer to zahtevajo krajevne potrebe in v kolikor dopuščajo krajevne možnosti. Zlasti naj se za obseg obćin ne utrdi določeno število prebivalcev, ampak naj se upoštevajo krajevne razmere. Če so velike obćine prikladne za strnjena, tisoć ali več stanovalcev brojena ljudska naselja: v Sloveniji po večini takih velikih naselij ni, temveć je veliko, a manjših vasi ter razkropljene hiše s posestvi. Njih združitev v več tisoć prebivalcev obsegajoćo obćino bi pomenilo velikanske nepravilike za prebivalstvo in za obćinsko poslovanje ter znatno podražitev obćinske uprave. Velike obćine zahtevajo uradniški aparat, ki nujno povećuje upravne stroške, doćim sedanje male in srednje obćine izhajajo s primeroma zelo majhnimi upravnimi izdatki, znašajoćimi 5 do 15% njihovih dohodkov. Razun tega manjše obćine med prebivalstvom vzbujajo več zanimanja za javne zadeve, pritegajo več državljanov k javnemu delu ter jih potom obćinske edinice vzgajajo za najvišjo, državno skupnost in njene interese.

Krajevnim razmeram v Sloveniji najbolj odgovarja sedanja izbrušena in zelo praktična cerkvena razdelitev po župnijah ki bi bila najboljša osnova tudi za ureditev obćin. Zato predlagamo: **Obseg obćin naj se v splošnem krije z obsegom župnij**, pri velikih župnijah bi mogla razdelitev na več obćin ostati. Taka ureditev bi bila najpripravnejša za prebivalstvo, najlažja za poslovanje pa tudi najcenejša.

(Dalje prihodnjić.)

Verske razmere med ogrskimi Slovenci.

Ogrski Slovenci pod pokristjanjenimi Madjari.

Ob koncu desetega stoletja se je izvršil na Ogrskem oni veliki prevrat, ki je ropazeljni in bojeviti pastirski narod Madjarov počasi izpremenil v mirne poljedelce s stalnimi naselbinami.

Ta prevrat je v zvezi s pokristjanjenjem Madjarov. Prvi ogrski knez, ki je bil naklonjen krščanski veri, je bil Gejza. Imel je za ženo poljsko knežno Sarolto, ki je bila kristjana in je tudi na svojega moža vplivala blažilno. Njegov sin Štefan (1000—1037) je preosnoval svojo državo na krščanski podlagi po evropskem vzgledu in se trudil, da ji pridobi vse dobröte zapadne kulture. Preje so bili razdeljeni Madjari v

razna plemena, katerim so načelovali posamezni glavari iz uglednih družin, kjer je bila ta čast dedna. Kralj Štefan pa je razdelil Ogrsko v velike županije (komitate), katerim je postavil po slovanskem vzgledu na čelo župane (madjarsko: ispan, nemško: Gespan), ki so opravljali sodne, vojaške in civilne zadeve. Slovenci so bili prideleni zlasti salajski (Szala, ob reki enakega imena) in železni županiji (Vas), kjer so prebivali v večjih množinah.

Posebno je skrbel kralj Štefan za razširjanje krščanstva v svoji deželi. Ustanovil je celo vrsto škofij in samostanov, ki so postali važna duhovna središća. Po njegovih stopinjah so hodili tudi drugi ogrski kralji in se trudili, da so naselili take rede, ki so se pečali s poljedelstvom in dvignili materijelno in duševno kulturo. Zato nahajamo na zapadnem Ogrskem zelo pogosto benediktinske samostane in cistercijske samostane. Da se vpelje redno dušno pastirstvo, je ukazal kralj Štefan, naj sezida deset vasi skupaj eno župno cerkev, kateri naj darujejo dve zemljišći, dva hlapca, voz s ko-

njem, šest volov, dve kravi in dvajset glav drobnice. Kralj sam pa je poskrbel za mašno obleko in svete posode. Vaški župani so morali gledati na to, da so ljudje praznovali nedelje, obiskovali božjo službo in izvrševali druge krščanske dolžnosti.

Med prebivalstvom so zavzemali prvo mesto duhovniki, drugo grofi, katerim so se prištevali potomci starih odličnih družin, posestniki velikih zemljišč in odlični državni uradniki; na tretjem mestu je bilo nižje plemstvo: vitezi in vojaki, ki so imeli kaj zemljišča slednjič drugi svobodni ljudje. Podložnikov je bilo več vrst. — »Vdovniki« so bili nekako v sredi med svobodnjaki in robovi. Bivali so večji del na kraljevih, škofijskih in samostanskih dvorih, kjer so opravljali službo čuvarjev, lovcev, vinogradnikov, mlinarjev, vojaških spremljevalcev in so bili večji del iz vrst osvobojenih sužnjev in siromašnih svobodnjakov. Drugi podložniki so bili navezani na grudo, od katere so dajali letne davščine in delali tlako svojemu gospodarju, zopet drugi so bili popolni sužnji (robovi). Med Slovenci nahajamo vse imenovane sloje prebivalstva. Zanimivo je, da madjarski kralj Štefan ni zatiral drugih narodnosti na Ogrskem in je tujce celo pospeševal. Imel je navado reči, da je država, ki prizna le en jezik in eno narodnost slabotna in mora razpasti.

Napačno bi bilo misliti, da se je na Ogrskem veliki prevrat, ki je napravil iz Madjarov miroljubne poljedelce, za krščanstvo in omiko dovzetne ljudi, hipoma izvršil. Še v 12. stoletju so prebivali Madjari najrajše po leti v šotorih, s katerimi so se selili iz kraja v kraj, jeseni so poiskali svoje borne koče, kjer so prezimili. Zanimivo je, da so prejeli Madjari prvooliko s posredovanjem Slovanov in posebej še Slovencev. Najboljša priča za to je madžarski jezik, ki ima še danes prav mnogo slovenskih besed za vse one stvari, ki so bile poprej bojevitemu pastirskemu narodu neznane in jih je spoznal še le tedaj in se naučil jih zaznamovati, ko je prišel v dotiko s Slovani.

Umevno je, da so bili Slovenci Madjarom prvi učitelji v poljedelstvu. Od Slovencev so se naučili Madjari staviti hiše in utrdbe ter prevzeli celo slovensko narodno nošo: belo prteno obleko z dolgo srajco in širokimi hlačami. — Enako pričajo slovenske izposojevalke v madžarskem jeziku, da so se naučili od Slovencev zaznamovati cerkvene osebe, čase in opravila, državne oblasti, narode, dežele in reke.

Nasprotno so sicer prekmurški Slovenci tekom poznejših stoletij pod vplivom madjarizacije sprejeli mnogo besed od svojih sosedov, a tostran Mure so zašle zelo redke poedinke.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon št. 23-58. Najmodernejši urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

NOVICE

Minuli teden se je vršila v Trstu pred fašističnim sodiščem po zakonu o zaščiti države obravnava, na katero je zrl celi kulturni svet z napetostjo. Pred italijanskim izrednim sodiščem so stali mladi ljudje, ki so bili obdolženi, da so pogнали s pomočjo bombe v zrak uredništvo tržaškega lista, poškodovali tržaški svetilnik itd. Nekaj obdolžitev so obdolženi priznali, a fašistična obtožnica jih je krivila celo vrsto nameravanih zločinov. Obsojba je bila razglašena 5. septembra v noči in so bili obsojeni na smrt: **Franjo Marušič, Zvonimir Miloš, Ferdo Bidovec, France Valenčič.** Nobena od žrtve ni bila stara 30 let. Lojze Španger 30 let težke ječe; tudi za njega je predlagal državni tožitelj smrtno obsodbo. Nikola Kosmač in Vladimir Štoka vsak na 25 let težke ječe. Dragotin Rupelj in Vinko Čač vsak na 15 let težke ječe. Ivan Obad na 10 let težke ječe. Na pet let težke ječe: Mario Zahar, Josip Kosmač, Miroslav Pertot, Slavko Bevk in Anton Manfreda. Zofija Frančeskinjeva na dve leti težke ječe. Oproščena sta bila dva. Prošnje za pomilostitev na smrt obsojenih tržaški poveljnik ni poslal niti naprej in s tem je bila odbita in je postala smrtna obsodba pravomočna. Na smrt obsojene žrtve so bile ustreljene v soboto, 6. septembra zjutraj na malem travniku poleg vojaškega strelišča v Bazovici. Obsojence je spremljal na kraj usmrčitve bataljon fašistov, v katerem je bilo 600 mož pod poveljstvom konzula Diamandija. Za ustrelitev je bil komandiran vod 56 mož, ki se je postavil v štirih vrstah v oddaljenosti osem korakov od stolov, na katere so bile postavljene na smrt obsojene žrtve s hrbti proti cevem pušk, potem ko so jim še enkrat prečitali smrtno obsodbo. Ob 5.43 zjutraj je dvignil konzul Diamandi roko. Ko je zamahnil, so počili strelji. Vsi štirje obsojenci so se zgrudili in zdravnik je ugotovil smrt. Vsak obsojenec je dobil v hrbet 14 streliv in streljali so fašistični miličniki!

Izpit za župnike so napravili sledeči gospodje: Adolf Adamič, Franc Babšek, Anton Rožnar, Mihael Carf, Ivan Jerič, Anton Karo, Franc Klasinc, Ivan Orel, Jožef Pretnar, Anton Rataj, Jakob Safošnik, Jožef Toplak, Janez Verbanjšak in Jakob Zidanšek.

Požar v Krčevini pri Mariboru. Dne 3. septembra tega leta je izbruhnil požar pri posestniku Josipu Zupanu v Krčevini pri Mariboru. Radi pomanjkanja vode in otežkočenja gašenja je zgorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje ter hlev. Razven tega še vse

hohištvu, dve svinji, ena krava, eno so oteli in istotako eno svinjo. Škoda znaša pri malenkostni zavarovalnici 25 tisoč Din 100 tisoč Din.

V smrti radi nepazljivosti. Dne 1. septembra so našli pri Slovenski Bistrici med železniško progo strašno razmesarjeno truplo, ki je bilo od leve rame prs k desnemu kolku popolnoma prerezano z obleko vred. Nekoliko proč je bilo kolo. Iz listin, ki so jih našli pri truplu, so ugotovili, da gre za železniškega delavca Simona Smodeja. Smodej je bil z dvanajstim delavci na izletu v Rogaški Slatini. Ponoči so se vračali s kolesi. Pri prehodu ceste pa je Smodej hotel najbrže po bližnjici preko tračnic, kjer ga je dohitel vlak iz Maribora. Kolesa so mu odrezala tudi roke in pri padcu si je razbil tudi lobanjo. Na telesu ima več težkih poškodb. Smrt je nastopila takoj. Nesreča se je zgodila pred četrto uro zjutraj.

Ne puščajte otrok samih! V Lovniku pri Groseku kake tričetrt ure od Poljčan se je igrala v nedeljo, ko so bili odrasli pri službi božji, petletna deklica z gorečo svečo in zanetila ogenj. Požar je uničil šupo in se nato razširil na hlev, ki je bil pred kratkem postavljen ter krit z opeko. Oboje je pogorelo do tal, precej posteljnega perila, ves živež, mnogo sena ter svinjaki, le svinje so oteli. Gasilci so rešili stanovanjsko hišo z mlinom, ki je krita s slamo.

Nesreča. Težko je ponesrečil pri spravljanju sena v parmo Alojz Kampuš, posestnik in bivši gostilničar v Gornji Radgoni. Revež ima zlomljeni dve rebri, stisnjen prsni koš ter ranjena pljuča.

Otrok v škafu vrele vode. V torek, dne 2. septembra se je zgodila v Ivanjševcih pri Gornji Radgoni huda nesreča. Pri posestniku Francu Žiško so bili domači zaposleni zunaj na polju, trileten otrok Micika pa se je igral sam na dvorišču. Ko je proti poldnevu služkinja pripravljala obed v kuhinji, je prihitela tjakaj neopaženo Micika. V kuhinji na tleh je bil v tem času postavljen škaf z vrelo vodo. Škafu se je otrok približal ter po nesrečni naključju padel v vrelo vodo. Čeprav je mati otroka na njegov obupen klic takoj pritekla in ga potegnila iz vode, je bilo že prepozno. Dobil je strašne opekline, katerim je podlegel po osem ur trajajočih mukah. Otrok mora biti pod nadzorstvom!

Širite „Slov. Gospodarja“!

Usodepolni udarec konjskega kopita. V bolnici v Murski Soboti je umrl kljub zdravniški pomoči 73 letni Ivan Lukač iz Bakovec. Starčka je brcnil konj v trebuh s tako silo, da je bil udarec smrtonosen.

Skrajno surov zločinec. Pri Sv. Jurju ob južni železnici se je izvršil v pondeljek, dne 1. septembra krvav zločin, ki kaže, kako brezmejno posurovi človek; ako sta mu alkohol in brezversko časopisje vse. Zločin se je dogljal omenjenega dne krog 2. ure zjutraj v Krajncici pri Sv. Jurju ob južni železnici in je postal smrtna žrtev komaj 22 letni poljski delavec Jurij Pilko. Ob omenjenem času je namreč sedel v Zupančevi hiši v Krajncici med ostalimi gosti tudi Jurij Pilko in pil jabolčnik. V temi pred vežnimi vrati se je istočasno skrili 24 letni samski delavec Jožef Oset iz Vrbnega, občina Sv. Jurij okolica, ki je že dalje časa kuhal iz neznanega vzroka hudo jezo na Pilka. Ko je prišel Pilko okrog 2. ure iz veže na prosto, mu je iz teme stopil neslišno za hrbet Oset in ga dvakrat močno udaril z vozovno ročico po glavi, tako da se je Pilko na mestu zgrudil mrtev na tla. Oset mu je razbil lobanjo in bi bila vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Oset je odšel po storjenem zločinu mirno domov, kjer se je vlegel in zaspal. Zjutraj ob 9. uri so prišli na njegov dom orožniki in ga zaprli. Oset jim je na zadevno vprašanje brez oklevanja odkrito priznal, da je popolnoma premišljeno iz zasede umoril Pilka, ker je med njima obstojalo že dalje časa hudo sovraštvo. Orožniki so surovega zločinca po zaslišanju na licu mesta v pondeljek zvečer odvedli v zapore celjskega okrožnega sodišča.

Matl rešila otroku življenje. Pri vasi Sava ob Savi nasproti Hrastniku so se igrali v pondeljek, dne 1. septembra deca po tratah na obrežju Save. Med letanjem je spodrsnilo petletnemu Milanu Emeršiču, sinku steklarskega delavca, da je padel preko skale v dva metra globoko Savo. Na obupen krik druge dece je prihitela Milanova mati, se pognala v vodo in vjela otroka še baš pravočasno za obleko, ga potegnila iz Save in ga otela gotove smrti.

Grozen vihar na osrednje ameriških otokih. Dne 4. septembra je divjal silen vihar po srednje ameriških otokih. Najbolj je trpel otok Haiti in njega glavno mesto San Domingo. Vihar je uničil cele gozdove, odnašal hiše in povzročil neizmerno blagovno škodo. Na Haiti je bilo ubitih 300 oseb, 900 pa ranjenih.

Avtomobil za dojenčka. V angleškem mestu Birmingham se je pojavila na ulici ženska na trikolesnem avtomobilu. Spredaj je počival dojenček, zadaj je sedela z glavo nad otročičem streljalka in šofirala avto, ki doseže največjo hitrost 8 km na uro. Še ni gotovo, če se bodo udomačili avtomobili za dojenčke.

Največji pes na svetu. Največji pes na svetu je dolg dva in pol metra, irsko volčje pasme in je last kalifornijskega posestnika v Ameriki.

Milijonarka za en dan. Časopis iz švedskega mesta Kopenhagen »Politiken« je razpisal glavno nagrado, ki je obstojala v tem, da je bila dana onemu, ki bi jo zadel, prilika, se en dan počutiti kakor milijonar. Prejel je toliko denarnih sredstev, da si je lahko privoščil vse zabave, ki so sicer pridržane le dolarskim milijonarjem. Pogoji je bil, da mora biti denar potrošen v enem dnevu. Drugi dan ne sme posedati srečkar nič od tega, kar si je bil kupil za zadeti denar. Nakup nakita ali oblek je bil izključen. Nagrada je pripadla mladi medicinki iz Kopenhagna. Belila si je sicer glavo, kako bi porabila v enem dnevu milijon, se ji je le posrečilo, da je izpolnila tudi ta pogoj. V aeroplanu se je odpeljala v Berlin, si najela tamkaj za en dan avto, obiskala skoro vsa najbolj razkošna zabavišča in predno se je prav uživala v položaj milijonarke, je že bil večer in svota potrošena. Drugi dan je bila enodnevna milijonarka zopet revna dijakinja. Na milijonarsko stanje jo je spominjal le še močan glavobol. Izpovedala je, da je bilo sicer lepo, a si je predstavljalja še lepše.

Zločinec osvoboditelj. Francoska policija je bila opozorjena na čudne reči, ko je bil aretiran pred nekaj tedni zločinec Andrej Sterkeman. Pred kratkem je bil obsojen od sodišča v Versaillesu. Pri zaslišanju je razodel sodnikom razburljive podatke ponesrečenega vloma in o njegovih navedbah se je sedaj sodnija tudi prepričala. Predvsem je zaupal Sterkeman sodišču, da je izvrševal roparske pohode vedno v večernih obleki in v čevljih s posebnim patentom. Lepega dne je izropal vilo nekega zdravnika, nato je vstopil v avtomobil in se podal nazaj v Pariz. Na povratku je zapazil drugo vilo, ki je bila tolikanj zapeljiva, ker je stala nekoliko proč od glavne ceste na samotnem kraju. Imel je vlomilsko orodje pri sebi v avtomobilu, podal se je takoj nad vilo. Previdno je odprl vrata in stopil v sprejemno vežo. Tukaj je slišal glasove od konca hodnika in radi tega se je odločil, da bo odprl rajši nasprotna vrata, ki so vodila v klet. V kletnem hodniku je prižgal posebno svetiljko za vlomilce in njeni žarki so razsvetlili obraz mlade in lepe deklice, ki je sedela na postelji. Čula je, a ni zapazila njegove navzočnosti. Skočil je k njej, jo trdo prijel in jej zagrozil: »Bodite tiho, ne bom vam storil nič žalega!« Mesto odgovora je deklica vstala, pokazala proti stropu in pričela kakor nora se smejati. Ves prestrašen je vlomilec ugasnil svetilko in se odtipal v temi iz kleti. Prešla mu je tolovajska strast in se je takoj odpeljal. Dolgo časa je molčal o čudnem doživljanju. Ko so ga pozneje aretirali radi drugih vlomov, je zaupal srečanje z zmešano deklico preiskovalnemu sodniku. Na njegovo izpoved je napravila policija v vili preiskavo. Hišni posestnik in njegova žena sta morala priznati, da sta zapirala deklico v noči v klet. Zvedeli so, da je morala deklica opravljati po dnevu najbolj težavna dela, prejemala je sicer hrano, a nobe-

nega plačila. Kot opravičilo je navedel hišni gospodar, da je deklica zmešana in nima pravih pojmov ne o denarju in ne o prostosti. Nikdar ni smela zapustiti vile, ampak vedno je bila priklenjena na najtežavnejša opravila. Ko je bilo njeno dnevno delo končano, so jo zaprli v klet. Policija je skušala deklico izprašati s pomočjo tolmača, ker je bila doma iz Poljske in ni razumela francoščine. Odgovarjala je na vsa vprašanja z rokami in z divjim krohotom.

Pacijent: Kam naj grem, gospod doktor, da odzdravim želodec in uredim prebavo?

Zdravnik: V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekt! 493

To je naslovna slika tvojega kmetškega koledarja.

Kaj imaš vse v tem koledarju: Koledar, seznam pristojbin in taks, seznam uradov banske uprave, poročilo Kmetške zveze v Mariboru, pouk o davkih, vinogradniška pravila, pouk o denarju in posojilih, članek o zavarovanju, članek o čebeloreji, o sadjereji, o kmetškem gozdu, o gnojilih, članek o vzgoji kmetških fantov, celotno kmetijsko knjigovodstvo, tabele za merjenje lesa, za odplačevanje posojila, za pravilno gnojenje, za živinorejo, seznam sejmov itd. itd.

Koliko pa stane ta koledar? Koledar je trdo vezan in ima predal za denar, kakor tudi sponko za svinčnik. Obsega nad 250 strani. Cena je Din 10.— (po pošti Din 11.—).

Kako prideš do koledarja? Vse krajevne kmetške zveze bodo imele koledar za svoje člane na razpolago. Vsakdo pa si ga lahko tudi sam naroči pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Naročilo se izvrši tudi po pošti, ako se pošlje denar naprej in 1 Din za poštnino.

Kmetje, možje in fantje, sezite po svojem koledarju!

Posrečena drznost.

Letos je minulo 70 let, ko se je upal Gravelet po železni vrvi v pričo 300.000 gledalcev preko Niagara vodopada. Niagara vodopad je največji na svetu. Na dolžino znaša več sto metrov in z gromovitim bobnenjem padajo vodne sile iz Erie jezera v Ontario jezero severno od Newyorka.

Kedo je bil zmagovalec Niagara vodopada?

Mož, ki je prekoračil Niagara vodopad po železni vrvi, je bil Gravelet, ki se je preživljal z nastopi po cirkusu in ga je imenovalo vse Blondin. Že na šestletnega dečka je napravil plesalec po vrvi tak utis, da je sklenil, da ga bo dosegel v tej spretnosti, če ne prekosil. Mnogo let je potoval s cirkusom okrog po svetu in je prišel na misel: prekoračiti po železni vrvi Niagara vodopad, česar se še ni bil lotil do tedaj nikdo. Svoj načrt je razglasil po Ameriki. Amerikanci mu tega niti niso verjeli niso. Blondinovi tovariši so smatrali drzni načrt za neizpeljiv, zopet drugi so trdili, da mora biti človek s tako blaznim načrtom, nor. Blondin pa se je, ne meneč se za svarilo javnosti, podal k vodopadu, kamor je tudi naročil železno vrv in je še enkrat povdaril po časopisju, kedaj da se bo spustil prvič preko vodopada. Amerikanci so začeli staviti visoke denarne vsote. Največ jih je bilo prepričanih, da se tako drzna prekoračitev nikakor ne bo posrečila in da je že tozadejni načrt samomor. Blondin je pustil napeti vrv 700 m na dolgo. Eden konec je bil pritrjen na skalo, drugi za orjaško drevo.

Napovedano se uresničuje.

Prvi dan, ko je bilo napovedano, da se bo podal Blondin na to najbolj drzno pot, se je zbralo ob Niagara 30.000 radovednežev iz Združenih držav in Kanade. Blondin je splezal na vrv z navnotežno palico v rokah z ameriške — ne kanadske strani. Očividci so trdili, da je bil ravnodušen in da ni napravilo nanj ploskanje zbranih množic nobenega utisa. Urnih korakov je stopal proti polovici in ni niti enkrat pogledal v strahovito gromče padajoče valovje. Gledalci so pridržali sapo, ko je bil Blondin na sredini poti, kjer se je vrv najbolj nevarno gugala. Že je prekoračil sredino in je stopal proti drugemu koncu — kar naenkrat — ljudem je zastala kri, se je obrnil in hitel nazaj proti sredini, se je čisto mirno usedel in gledal na vse strani. Nato je legel po dolgem na vrv na hrbet, s palico je skrbel za ravnotežje in v ležečem položaju se je prekobilnil nazaj, se postavil na noge in šel proti drugi strani. Ko je splezal z vrvi na tla, je bilo navdušenje gledalcev glasneje nego bobnenje padajoče vode. Po par minutah se je podal Blondin znova na vrv, a tokrat s fotografičnim aparatom na stojalu. Ko je prekoračil dve tretjini poti, je napravil par posnetkov čudeže se množice. V tretje je stopil na vrv, a tokrat s stolom naslonjačem v

rokah. Stol je postavil na vrv in sedel vanj. Z naslonjačem je izvajal tako vratolomne drznosti, da so nekateri gledalci prestrašeno kričali, nekaj se jih je celo onesvestilo, a Blondin se je vrnil srečno tudi z naslonjačem na tla.

V spremstvu na vrvi.

Časopisje celega sveta je pisalo o Blondinovi neverjetni zmagi. Mnogo, mnogo jih je bilo, ki sploh niso verjeli časopisnim poročilom in so bili uverjeni, da je prekoračenje Niagara vodopada po vrvi bajka in izmišljotina. — Blondin je moral poslati svetovnim listom brzojavke, v katerih je potrdil resnico tozadevnih vesti in je zagotovil javnost, da bo že posrečeno drznost ponovil. Sedaj še le je bila vzdramljena človeška radovednost. Ko je bila napovedana za jesen ponovitev z novimi vratolomnostmi, se je zbralo še enkrat toliko radovednežev kakor prvič. A naenkrat se je pojavil konkurent. Blondinov rojak in njegov učenec se je javil in trdil, da bo prekoračil drug vodopad v bližini Niagare in bo nesel preko še enega moža na hrbtu. Blondin se ni pustil postaviti v senco, ko je že bil vzbudil pozornost celega sveta. Razglasil je, da ponese vsacega, ki bi se mu zaupal prego Niagare. Da, onemu, ki se poda z njim na nevarno pot, je obljubil večjo vsoto za nagrado. Veliko se jih je oglasilo, ko so pa videli položaj na licu mesta, so se prestrašili ter pobegnili. Slednjič je prišel mlad Amerikanec, Harry Colcord, ki je bil navdušen za Blondina in mu obljubil, da se bo pustil od njega nesti na hrbtu od enega brega Niagare do drugega. Prejel je od mojstra natančna navodila. Prvi pogoj je bil, da mora sedeti čisto na miru in nikakor se ne sme brigati on za ravnotežje, naj se zgodi karkoli. Ko je bila napovedana predstava s človekom na hrbtu, se je zbralo več nego 300.000 gledalcev. Ko se je prikazal Blondin z odraslim moškim na hrbtu, je zavladala popolna tišina.

Colcordovo poročilo.

Colcord je zapustil pisano poročilo o utisih med potjo in jih slika s temi le besedami: »Najbolj razburljivo na potu po vrvi je bilo, 7 krat plezati s hrbta ter se odpočiti, kakor ga je bil podučil Blondin. Cela pot je bila razdeljena v osem oddelkov in pri vsakem počivališču je moral počasi zapustiti Blondinov hrbet, poiskati vrv pod nogami, mirno čakati, da se je Blondin oddahnil in zapovedal, da mu zopet spleza na hrbet. Vse je šlo po sreči. — Dosegla sva sredino. Tukaj sva namepravala postati, da se odpočijeva za najbolj opasni del, ko se je naenkrat utrgala ena od podpornih vrvi, da sva bila jaz in Blondin kakor v kaki gugalnici: 30 metrov v višini, pa zopet 30 metrov navzdol. Toliko vem, da sem čepel na Blondinovem hrbtu kakor mrlič. Blondin je pričel teči. Čutil sem z rokami, kako je začel vreti iz Blondinovega telesa pot, kako je postala vsa njegova obleka mokra in se mu tresla vsaka mišica. Bili so to nezabno grozni trenutki, v katerih sem bil pre-

Samo 130 Din
rdeča ali rožasta odeja!

Samo 160 Din
krasna klot odeja!

Samo 43 Din
sivo vzorčasta flanel-odeja!

1004 Razpošilka

Trgovski dom Stermeckl, Celje št. 24

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, brezplačni, ilustrirani cenik z več tisoč slikami!

pričan, da sva oba zapisana gotovi smrti. Ko sem začel razločevati gibanje obeh, je bil Blondin že pri prihodu njemu oddelku in stopal bolj počasi. — Tukaj sem zagrešil nehote par nerodnih migljajev in Blondin mi je zaklical: »Harry, bodi miren, ali te bom pogljal s hrbta!« Uvidel sem, da nevarnost še ni bila prekoračena in da je moral Blondin radi ravnotežja naravnost teči. Ko je zmagal še en oddelek, je bil umirjen, moral sem splezati s hrbta, da je nosač počival. Nekaj minut za tem počitkom sva dosegla nasprotno stran, ko sem preživel v celem življenju najbolj razburkane trenutke. Blondinova ravnodušnost in izredna spretnost sta rešili meni in njemu življenje.»

Od 300.000 gledalcev ni zapazil niti eden, da se je utrgala podporna vrv. Vse je bilo prepričano, da je Blondinov nagel korak ena od njegovih spretnosti. Ker so bile velike stave na uspehi in neuspehi, je najbrž nekdo, kateremu je bilo na tem, da Blondin ne uspe, pred predstavo podporno vrv narezal, da se je utrgala. Blondin in Colcord sta pozneje predstavo še enkrat ponovila, a tokrat brez takega pripetljaja.

★

Tehnika v živalstvu.

Mi živimo v dobi tehnike. Načrt mostu preko Atlantika ali predor pod Tihim Oceanom bi bil v sedajnih časih tehničnih rekordov nekaj samo po sebi umljivega. Novodobnim inženjerjem ni nič nemogoče. Ako pa bi trdili, da lahko opazujemo vsak dan in vsako uro v živalstvu vzglede gradbene tehnike, ki nadkriljuje vse, kar je zgradila doslej človeška roka, bi zmajal marsikdo neverjetno z glavo. In vendar moramo mi ljudje priznati, da smo večkrat za živalmi, ki vršijo čudovita dela in sicer brez predizobrazbe in pravih pripomočkov. Inženjer, ki bi bil v stanu dvema praznima rokama zgraditi na morskem dnu popolnoma zaprto hišo, se še ni rodil. To delo opravi igraja morskij pajek. Glede tehnike v živalstvu hočemo navesti nekatere vzglede.

Termiti.

Termiti, mravlje vročih dežel, so znani tudi pod imenom »bele čebele«. Ako gre za gradbeno umetnost v veliki meri, nimajo te žuželke nobenega teh-

meca vsaj na naši zemlji. Nekatere vrste termitov živijo v natančno izdelanih podzemeljskih hodnikih ali pa v lesu starih dreves, ki so izdolbena z neverjetno spretnostjo. Drugi termiti gradijo visoke stavbe iz ilovice, fino zgrizenega lesa, ali celo iz lastnega blata, ki učinkuje pri termitih, ki se preživljajo z lesom, kakor celuloza. Stavbe termitov po pokrajinah južne Amerike dosežejo višino štiri in pol metra. V okolici kraja Port Darwin v južni Avstraliji je najti stavbe termitov, ki so pet do šest metrov visoke in izgledajo kakor trdni stebri ali majhni stolpi. Podzemeljski hodniki termitov so veliko bolj umetno izpeljani nego kaka podzemeljska železnica. Za slučaj, da se podere eden hodnik, je že drugi predviden. Večkrat se zgodi, da izdolbejo termiti pod kako hišo zemljo tako, da se zgradba podre.

Drugi stavbeniki.

Naše čebele tudi ne sme biti sram radi njene gradbene spretnosti, akoravno ne more tekMOVATI s sorodnicami po vročih pokrajinah. Čmrlj je tudi mojster, ako gre za izdolbenje kakega debela. Tudi ptiči so ohranili gradbeno slavo. Le opazujemo lastovice, kako delajo svoja gnezda. Črna žolna je pravcati tesar, ako izključe za svoje gnezdo prostor v čisto sveže drevo. Zunanja stran ščinkovčevega gnezda je vsikdar tako prikrojena, da zgleda kakor drevesno deblo. Tudi glede notrajne opreme gnezd so ptiči mojstri. Laplandski vrabec si položi na dno gnezda perje snežene kure, kalin žimo. Velik umetnik v tem oziru je v Indiji živeči ptič krojač. On si napravi gnezdo iz pamuka in ga prepereže na znotraj z žimo. Nato položi gnezdo med dva lista na drevesu in ju sešije. Kot nit rabi ptičji krojač ostanke motvozov, če ne najde teh, si splete sam nit iz pamuka. Njegov tovariš iz Afrike, takozvani tkalec, zna celo tkati. Ta ptič živi v celih kolonijah, ki prebivajo pod skupno streho, ki je naravnost stkana.

Vsakdo pozna pajka, ali le malokateri zna ceniti njegove tehnične zmožnosti. Kolikokrat vidimo pajčevino med dvema visokima drevesoma in ne mislimo, koliko truda stane ubogo žuželko, da dovrši to delo, viseč med nebom in zemljo.

So tudi pajki, ki znajo graditi podzemeljske hodnike. Pajki spredejo poleg glavnega vhoda v bivališče še en izhod, skozi katerega utečejo v slučaju nevarnosti.

*

Iz torbe policijskega komisarja.

Znamenit policijski komisar v Berlinu je izdal spomine iz dolgoletne prakse kot zasledovalec različnih velikomestnih zločincev. Iz teh spominov lahko navesti nekatere vzglede:

Premog zastonj.

Po velikih mestih trpe revnejši sloji živalski dobi radi mraza, ker primanjkuje premoga ali je pa predrag. Koliko

veselje je zavladalo v stanovanjski hiši, ko so pripeljali trgovci s premogom od raznih strani najfinejši premog čisto zastonj. Izjavili so, da se je oglasil pri njih neznan gospod, ki je plačal premog in naročil, naj se ga izroči toliko tej in toliko tej potrebni družini. Koliko veselje za reveže in trgovce! Kako razočaranje za prodajalce, ko so zvedeli dober mesec po tako imenitni prodaji, da je bil premog plačan z velikim ponarejenim denarjem, katerega so oni menjali s pravim drobižem. Premog je bil od siromakov pokurjen, razpečevalci ponarejenih bankovcev bogznaj kje, trgovci brez denarja, premoga ter še preobilo sitnosti ter opravkov na policiji.

Ruski inženjer in žandarji.

Ob francosko-nemški meji je lično obmejno mestece, ki je zastraženo od obeh strani z obmejno žandarmerijo. Nekega večera so zajeli nemški orožniki ruskega inženjerja, ki je hotel prekoračiti nemško mejo brez potnega lista in plačila obmejne takse. Tiral si ga na čuvajnico in mu narekovali precejšnjo globo. Inženjer je izjavil, da plača takoj na licu mesta prisojeno kazen, da mu le ne bo treba hoditi še v žandarskem spremstvu daleč kam. Potegnil je iz žepa velik francoski bankovec, iz katerega je še prejel nazaj v drobižu precejšnjo svoto. Preteklo je nekaj tednov, predno je prišla obmejna straža na to, da se je bil oglasil lepo oblečeni ruski inženjer še pri mnogih nemških obmejnih stražah, katere je nasamaril s ponarejenim denarjem, za katerega je prejemal pristne nemške marke ter pfenige.

Pisalni stroj za g. sodnega svetnika.

V veleprodajalni pisalnih strojev v Berlinu je poklical telefon. G. sodni svetnik Meindl je prosil tvrdko, naj pošlje takoj v sodno palačo najboljši pisalni stroj, kjer ga bodo par dni preizkusili in nato plačali iz državne blagajne. Trgovski sluga je odnesel stroj na sodišče, kjer slučajno ni bilo v uradu g. svetnika Meindla. Pustil je stroj in odšel. Kmalu zatem se je oglasil drug služabnik, ki je izjavil, da je zamenjala tvrdka pisalnih strojev ime Meindl z imenom bančnega svetnika Breindl, ki je naročil ta stroj. Sluga je odnesel stroj in ni ga plačal tvrdki ne svetnik Meindl in ne Breindl, ker se ga je polastil na lahek način pretkan goljuf.

Krčmar in kvartopirci.

V berlinskem predmestju je krčma, kjer so se zbirali sumljivi kvartopirci, ki so posebno radi ogoljufali kakega bolj petičnega kmeta, ki se je spustil z njimi v kartanje. Največje veselje je imel krčmar sam, ako je odfrčal iz njegove gostilne kak prav petičen kmečki ptič brez — perja.

Velikomestni kartni goljufi so pripovedovali nekega dne krčmarju, da jim bo padel v past bogat stavbenik iz Westfalske. Da ga izvabijo v večjo zgubo, rabijo najmanj 3 tisoč mark ali 42 tisoč Din, katere jim naj posodi proti obrestim in takojšnjem povračil-

lu, ko bodo oskubli stavbenika. Gostilničar je poznal dnevne goste ter odštel denar v upu na dobiček ter zabavo. Tujec je res prišel in bil kmalu zapleten v razburljivo igro, v kateri je pa dobil med kregom in kletvicami celih 3 tisoč mark. Krčmarjeva prijatelja sta bila resnega mnenja, da jima mora posoditi gostilničar še 2 tisoč mark, ker vestfalski bogataš je baš sedaj v pravem kvartopirskem razpoloženju, da bo z njim prav lahek posel. Krčmar je odštel še 2 tisoč mark, ki so romale v stavbenikov žep. Po tej izgubi so dvignili igralci z gostilničarjem vred galamo z zahtevo, da jim mora vrniti stavbenik denar. Ta je pa kričal ter klical na pomoč policijo, katere se je ustrašila sumljiva družba in pustila srečnega kvartača na prosto. Od tistega večera ni videl gostilničar ne stavbenika in ne onih dveh gostov, katerim je bil posodil denar, ker so igrali ter goljufali vsi trije v kompaniji.

Poštna blagajna in njen oskrbnik.

V Berlinu na glavni pošti je opazil uradnik, da manjka v blagajni večja vsota. Opozoril je na to oskrbnika blagajne, a ta mu je tapljajal s prstom na usta, naj bo tiho in kazal proti stropu v uradne prostore g. poštnega ravnatelja. Ko sta bila sama, je razložil oskrbnik uradniku zadevo s primanjkljajem v blagajni tako-le: »Že par mesecev manjkajo proti zadnjemu v mesecu v blagajni vsote. G. ravnatelj pride, odnese denar in ga vrne točno prvega. Kdo neki bi se ustavljal ravnatelju, ki že ve, kaj da dela in čemu.« Uradnik je bil zadovoljen s to tolažbo.

Po prvem je izginil oskrbnik in pustil blagajno čisto prazno. Uradnik se je približal s strahom ravnatelju in ga prosil, naj vrne, ker je prvi že minul. Opozorjeni je bil skraja prepričan, da se je obrnilo tovarišu v glavi narobe, ker pripoveduje nekaj, česar on ne razume. Pojasnila so letela sem in tja, dokler niso prišli na veliko poneverbo, katero si je privoščil neovirano oskrbnik in pobegnil z denarjem.

Pravi in napačni Köpenik.

Starejšim čitateljem našega lista bo še v spominu zadeva z nemškim stotnikom Köpenikom, ki je bila pred 24 leti v zabavo celemu svetu. Priprosti krojač Voigt v mestecu Köpenik pri Berlinu se je preoblekel lepega dne v nemškega stotnika. Podal se je v vojašnico, vzel vojaško patroljo, aretiraj z njo župana in se polastil mestne blagajne pri belem dnevu. Za tem slučajem izvrne prevare so prežali dolgo časa vsi nemški detektivi, da bi se slučaj Köpenik ne ponovil.

Dobri dve leti za köpenikijado se je prikazal v berlinskem vrtu za divje živali general. Bil je oblečen bolj slabo in nekako sumljivo se je vedel. Detektivi in policaji so padli po njem in ga odtirali vklenjenega kljub ugovorom in pojasnilom v zapor. Po dolgem zasliševanju se je izkazalo, da je aretirani ne samo general, ampak celo feldmaršal grof Haeseler.

GOSPODARSTVO Gospodarska obvestila.

Borove štupe za korila, late, krajnike, skodle (šindel) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Gospodarski tečaj Kmetijske zveze za ptujski okraj se vrši v nedeljo, dne 21. septembra ob 9. uri predpoldne v minoritskem stamostanu v Ptuj. Spored tečaja: 1. O davščinah: kako se preračunajo, kedaj zapadejo, navodila za postopek za znižanje davkov vsled elementarnih nezgod itd. 2. Kmetijsko strokovno predavanje: zlasti o dobavi semenskega blaga, plemenske živine, umetnih gnojil, o pravilnem krmljenju, o gnojilih itd. 3. O sedanjem položaju kmetijstva in kmetijskega stanu. Kmetijska stanovska organizacija. Predavajo strokovnjaki iz Maribora in Ptuja. — Člani Kmetijske zveze ptujskega okraja, pridite v velikem številu na ta svoj gospodarski tečaj!

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši v času od 17. do vključno 19. septembra na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je brezplačen in traja dnevno od 9. do 12. ter od 14. do 17. ure. Udeležbo je javiti z dopisnico najkasneje do 16. septembra ravnateljstvu šole.

Drva za šole in učiteljstvo stanejo danes davkoplačevalce v splošnem precejšnje vsote in je tedaj radi tega pri nabavi paziti na pravilno postopanje, odnosno čim najbolj davkoplačevalca ščititi. Menda bi bilo najbolje in bi tudi odgovarjalo zakonitim predpisom ako bi se ta drva nabavila potem po časopisih ali na drug primeren način razglasene ofertne licitacije, da se zamože na ta način doseči čim najnižja nakupna cena, oziroma najboljša kakovost drv. Nepravilno in protizakonito

bi bilo, nabavljati taka drva morebiti pod roko po zelo visokih ali celo špekulativnih cenah in pomagati posamezniku do mastnega zaslužka, davkoplačevalca pa na tak način opehariti in oškodovati. Tudi vožnje za ta drva, kjer se mora to itak plačati, se naj izlicitirajo. Ščitimo tedaj naše davkoplačevalce in pazimo, da se bo pravilno in za davkoplačevalce čim najbolj koristno postopalo.

Med kot hranilo malih otrok.

Izjava zdravnika dr. Val. Dukesi v Pistoji:

Moja soproga je bila žal nezmožna dojeti najinega otroka popolnoma, kar sem ugotovil že prve dni s svojim tovarišem-zdravnikom. Stala sva pred nalogo, nadomestiti manjkajoče materino mleko s tozadevnimi drugimi izdelki. Odločila sva se za Mellin in Dryco. Takoj sva s tovarišem dognala, da otrok slabo prebavlja umetno hrano in sva šla na sestavo umetne hrane iz domačih proizvodov. Odločila sva se za zmes masla in moke, kateri sva pridejala po 15 do 20 gramov sladkorja dnevno. Uspeh je bil boljši nego z izgotovljenimi preparati, a vendar ni bila še prebava v popolnem redu.

Prepričan sem bil, da zamorem otroku le v toliko izboljšati nadomestilo za manjkajoče materino mleko s tem, da zmesi čajnega masla in moke dam mesto sladkorja 25 do 30 gramov medu.

Bilo je v resnici tako kakor da bi prilil ugašajoči luči olja. Takoj je otrok redno in brezhibno prebavljal. Nismo nehali dodajati njegovi umetni hrani dnevno medu, in sic z rastočo starostjo vedno večjo množino. Otrok je star 14 mesecev in je neverjetno močno razvit za svojo starost. Ne samo, da ni imel otrok nobene motnje v prebavi, bil ni sploh nikdar bolan. Ne morem drugemu nego ravno redilnosti medu pripisati ta veseli pojav, saj je otrok dobival od svojega 15. dne redno dnevno med. Ni mogoče razlagati zdravje in razvoj tega otroka iz naravne prirojene mučvrstosti.

Rodovniško društvo v Veržeju na Murskem polju priredi dne 20. septembra tega leta premovanje rodovniške govedi simodolske pasme združeno z razstavo plemenske živine in plemenskim sejmom. Razstavljenih bo tudi nekaj svinj in perutnine »štajerska kokoša«. Na to svojo prireditve vabi imenovano društvo, ki s tem korakom stopa prvič samostojno pred javnost, vse prijatelje smotrene živinorejce in ljubitelje kmetijskega življa.

★

Iz pod tem naslovom objavljenih izjav je razvidno, da je umestno pri otrocih čimbolj nadomestiti sladkor z medom. Opozorjamo pa, da je pričakovati ugodnih učinkov le od brezhibnega medu.

Brezhibni med mora biti popolnoma dozorel, prost tujih primesi in shranjen v brezhibni posodi. Jamstvo, da nabavljen med odgovarja najstrožjim zahtevam, nam zamore dati le čebelar, ki je ugledna in nad vsakim dvomom vzvišena oseba.

Zelo priljubljen priložnostni nakup medu od neznanih ponudnikov, ki ponujajo tuji in ne lastni med, ali tudi lastni med, ki so ga pridelali brez dovoljnega čebelarškega znanja, škoduje ugledu medu pri občinstvu, ker ne more taka brozga primerno učinkovati kot zdravilo ali hranilo.

Redilnost medu.

Žlica medu vsebuje 75 kalorij, torej več nego eno kurje jajce. Dr. med. Reklam piše: Med je lahko prebavljiv, redilen, gro naravnost v kri, oživi živce in krepi telo. Med naj se uživa na kruhu in ne sam, sicer se ga vsak hitro prenaje.

Kaj je čebelni med?

Čebelni med je po čebelah nabrani in pridelani sladki sok, ki ga nudi rastlinstvo zlasti v cvetovih. Po čebelah nabrani sladki sok se imenuje nektar in ni še med. Čebele med zgostijo in predelajo v panju. Zreli med je gosto tekoč, čim gostejši je temboljši je.

Barva čebelnega medu.

Čebelni med je vseh barv od vodeno čiste do temno zelene in temno rjave. Barva medu je odvisna od cvetov na katerih so čebele med nabrale. Svetlejša barva ugajajo očem, odlični pa je le okus medu.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Gospodje pri omizju, od katerih nekateri še niso ničesar znali o celi zadevi, so sedeli resno in molče ter so poslušali grofa Brennerja.

»Zarote,« nadaljuje ta, »so bile, kakor uči zgodovina, v vsaki državi in v vseh stoletjih, pravica pa je, če tudi pozno, nazadnje vendar le nad njimi zmagala. Tudi tukaj bo prišla do veljave, če se bomo vsi zedinili ter odločno in previdno stali na braniku za pravice našega prevzvišenega vladarja.«

Gospodje pri mizi so pritrdili, in grof Brenner po kratkem molku nadaljuje:

»Zelo je obžalovati in tudi strašno je, gospodje, da se je zarota, ki se je razširila na sever, jug in zapad, celo do Varšave, Pariza in Carigrada, vgnezdila tudi v naši deželi. Tudi naša lepa zelena Štajerska, dežela zvestobe in poštenosti, naj bi postala krvavo pozorišče za veleizdajalsko početje!«

38

V krogu gospodov deželnih stanov je nastal nemir.

»Da, gospodje,« poroča grof Brenner dalje, »uporni zavezniki celo nameravajo napasti naše glavno mesto Gradec, da bi na ta način lažje dobili celo deželo v svojo oblast ter bi odtod prodirali proti cesarskemu Dunaju. Te veleizdajalce, mislim, že vsi poznate. Eden izmed njih obmejni grof Frankopan naj bi v smislu zarotniškega načrta prodiral s svojimi četami proti Gradcu ter izvršil napad na mesto, grof Zrinjski naj bi pripeljal v zakritih vozovih vojake. Pred mestom bi se slučajno strlo kolo in medtem, ko bi prosili od mestnih stražarjev pomoči, bi poskakali vojaki iz vozov, bi pobili stražarje, udrli v mesto ter pokončali vse, kar bi se jim postavilo v bran. Na ta način bi prišlo mesto in trdnava v njih oblast.«

»Strašno,« se slišijo klici.

»Da, res strašno,« pravi grof Brenner dalje, »in kar je najbolj žalostno, je to, plemeniti gospodje, da je eden prvih deželnih gospodov Štajerske, cesarski svetnik, mož iz naše srede, kateremu je Njegovo Veličanstvo toliko zaupalo, v najožji zvezi z zarotniki. Kakor je sedaj doka-

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

o Mariboru, Koroška c. 5

KNJIGE

MOLITVENIK ZA ŠOLE.

Vsled sklepa katehetov na skupnem zborovanju v Mariboru se v bodoče ne bo več izdal mali molitvenik »Molitvice za šole«, pač pa se molitvenik »Pri Jezusu« določi kot molitvenik za šole. Ta molitvenik stane vezan in rdečo obrezo pri obsegu 250 strani Din 9.— in z zlato obrezo Din 15.—.

Po sporazumu s škofijskim ordinarijatom v Mariboru in v Ljubljani naj naročajo gg. katehetje v lavantinski škofiji potom Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, ki daje na deset komadov enega povrhu. Isto ugodnost daje Tiskarna sv. Cirila tudi pri naročilu novega molitvenika »Večno življenje«, ki stane z rdečo obrezo Din 20.— in z zlato obrezo Din 28.—.

Oba molitvenika imata besedilo po novem katekizmu in po novem »Svetem pravilu«, ki kmalu izide, kar ju še posebno priporoča za šolo in za splošno uporabo, da bo mogoče slediti molitvam pri popoldanski službi božji in da se bodo mogle vršiti skupne glasne molitve.

Vsa naročila za oba molitvenika naj torej gg. duhovniki in tudi drugi pošiljajo Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Novi katekizem izšel.

Za obe slovenski škofiji je izšel sedaj nov katekizem. Stane Din 16.—. Vse gg. katehete in vse, ki si želijo novi katekizem nabaviti, obveščamo, naj ga naroče pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Nove zgodbe bodo izšle

Se ta mesec. Bodo zelo uporabljive in jih bodo gg. katehetje kakor tudi učenci z veseljem sprejeli. Cena še ni določena. Dobile se bodo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Dijaštvo v Mariboru

Kupuje vse šolske knjige in šolske potrebščine v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6. — Vsak dijak dobi reklamni koledarček z urnikom. — Pri takojšnjem plačilu se dobi primeren skonto v blagu.

Na kmetih ni otroških vrtcev

In zato morajo domači sami pripravljati otroke, da nekaj že znajo, ko v šolo pridejo. — Najboljša knjiga za domače učenje pisanja in branja je Majcenova čitanka, ki stane samo 14 Din. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj mora kmetovalec prevdariti pred jesensko setvijo.

Sedaj v mesecu septembru ima kmetovalec jasno sliko o uspehu svojega trudapolnega dela v preteklem poljedelskem letu. Obenem pa tudi jasno vidi dobre in slabe strani svojega dela in kje mora v bodoče svoje delovanje poboljšati, spremeniti, oziroma dosedanj način dela opustiti in preiti na nova, boljša in uspešnejša pota.

Ena pot, ki vodi v to gospodarsko spoznanje, so poljedelski poizkusi. S poskusi se edino lahko kmetovalec prepriča o vsem, kar je slišal o modernem kmetovanju v kmetijski tehniki, o čemur on še prav ne verjame. Dobro pa je tudi vsled tega, da kmetovalci delajo razne poizkuse, ker je uspeh posameznih iznajdb lahko v dotičnih razmerah, v katerih je bil iznajden, v drugih razmerah pa vsled različnosti živlenskih pogojev, ki tu vladajo, morajo se smernice dela prilagoditi vsakokratnim potrebam. To se pa lahko doseže samo s poskusnim delovanjem.

V Sloveniji že imamo lepo število umnih kmetovalcev, ki razumno in z veseljem iščejo nova pota v organizacije kmetijske produkcije. Danes hočemo omeniti samo uspehe g. Jerneja Žibreta, posestnika iz Podpeči v občini Sv. Vid na Planini.

Ker je zemlja pri njem siromašna: ilovnata kamenita zemlja, ki prehaja v peščeno, je imel zelo slabe pridelke, tako da se mu je delo zelo slabo izplačalo. Pridelal je na razmeroma velikih površinah malo in slabo blago. Hlevskega gnoja ni imel dovoljno, da bi lahko dobro gnojil, zato se je poprijel gnojenja z umetnim gnojem. Slišal je o nitrofoskalu-Ruše, ki je mešano gnojilo in vsebuje dušik, fosforno kislino, kalij in apno v razmerju 4:8:8:35. Spoznal je, da je to dobro, ker je v njem vse kar rastlina rabi za hrano in za dober pridelek.

Prevdarjal je in prevdarjal in nazadnje se je le odločil, da naredi poskus z nitrofoskalom Ruše in sicer na vseh posevkih: na pšenici, rži, ječmenu, repi, travnikih itd. Ako bo boljši pridelek, bo lahko z razmeroma malo vsoto denarja na svoji zemlji pridelal toliko, da bo svojo kmetijo postavil na noge in bo neodvisen.

Njegovo delo ni bilo ničevno. Trud mu je poplačan. Toda ne samo to. On ima sedaj lastno izkušnjo o koristi gnojenja z umetnimi gnojili. Kakšne so te koristi? G. Žibert pravi: kjer je bilo žito gnojeno z nitrofoskalom-Ruše, ni poglelo. Slama je bila močna, zrnje debelo in jeklo.

Pridelek je bil sledeči:	Na negnojeni parceli	Na parceli gnojeni z Nitrofoskalom Ruše
Pšenica: zrna	751 kg na k. j	1281 kg na kat. j.
slame	2005 " " " "	2476 " " " "
Rž: zrna	779 " " " "	1114 " " " "
slame	1778 " " " "	2228 " " " "
Ječmen: zrna	1558 " " " "	2339 " " " "
slame	1643 " " " "	2228 " " " "

Vsak mesec Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška s

zono, je stopil z njimi v zvezo že pred dvema letoma.

Grof Brenner je umolknil, tudi gospodje pri mizi so molčali, nastala je mrtvaška tišina, tajinstvena tihota kakor pred nevihto.

Zdajci se dvigne sekovski škof grof Hofkirchen, pogleda po zborovalcih ter reče čez nekaj časa:

»Kdo je ta veleizdajalec v naših krogih, ki ravna tako podlo in nehvaležno?«

»Ivan Erazem grof Tatenbah,« odvrne grajski stotnik, »cesarjev vladni svetnik, komornik in član deželnihi stanov. On hoče Štajersko prodati izdajalcem in uprizoriti klanje v našem mestu. V zahvalo in plačilo mu je po zmagi zajamčeno vladarstvo celjske grofije z vojvodskim klobukom.«

»In dokazi,« poudari škof.

»So že tukaj na mizi,« odvrne grof Brenner mirno, »in se mu bodo takoj predložili, ako bi se drznil priti v našo sredino.«

»Kaj takega se ne bo upal,« reče pl. Kellersperg, »gotovo biva v taboru zarotnikov.«

»Nikakor ne,« odvrne grajski stotnik, »zanesljivo vem, da pride v tej uri sem.«

Poglejmo medtem, kako je bilo tačas s Tatenbahom.

Grof Tatenbah je kmalu zvedel, kaj je govoril odpuščen sluga Ribl v gostilni »Pri slonu« o svojem nekdanjem gospodu in da so ga odvedli v Gradec. Da so se našli pri njem spisi, katere je vzel svojemu gospodu, kar ta do tedaj še niti zapazil ni, mu je ostalo prikrito.

Sumljivo se mu je zdelo, da je prišel večji oddelek vojakov v mesto Maribor, še bolj pa, da so se ti večinoma mudili v bližini njegove palače Freihaus.

Na dan sv. Jožefa je prijezdil brzi sel iz Gradca, prinesel večkrat zapečaten pismo ter ga izročil grofu Tatenbahu, ki je ravno bil v svoji pisarni ter brskal po predalih, kakor bi nekaj važnega iskal.

Ves razburjen odpre pismo ter ga na naglo prečita.

»Grof Brenner, grajski stotnik me kliče v Gradec, pojutrišnjem moram biti zanesljivo tam, da poročam o važnih stvareh. Kaj neki mora biti?«

Tako je govoril grof Tatenbah skoro napol glasno sam s seboj. Še le, ko zapazi, da je brzi sel še v sobi, mu naroči, naj čaka v spodnji sobi

Uspeh tega gnojilnega poskusa je jako poučen in važen za vse kmetovalce.

Gnojenje ozimih žit z nitrofoskalom Ruše je vsled tega zelo priporočljivo. Sedaj v jeseni predno pristopimo oranju, raztrosimo nitrofoskal po njivi, ki jo nato dobro pobranamo in poorjemo. Gnoj pride na ta način zaoran 15 do 20 cm globoko, je dobro premešan z zemljo, kar je od velike koristi.

Gornji poskus jasno kaže, na pri-

mer pri ječmenu, da pridelek na kat. jutro, gnojeno z nitrofoskalom-Ruše, znaša 150% zrna in 135% slame. Razmerje zrna in slame je v tem primeru prešlo v dobro zrno, tako da je pridelek zrnja po kat. jutru večji od slame, kar je veliki uspeh. Večji pridelek v zrnju iznaša 50 do 60%.

Ako vzamemo sedaj v poštev stroške gnojenja, vrednost večjega pridelka in čisti dobiček, dobimo sledeči račun:

Posevek:	Pridelek na kat. j.		Večji pridelek na kg	Vrednost večjega pridelka	Stroški za nakup NPK	Čisti dobiček
	gnoj.	gnoj. z NPK				
Pšenica: zrna . . .	751	1281	530	1060.—	495.—	800.50
slama . . .	2005	2476	471	235.50		
Rž: zrna . . .	779	1114	432	670.—	495.—	400.—
slama . . .	1778	2228	450	225.—		
Ječmen: zrna . . .	1558	2339	781	1562.—	594.—	1260.05
slama . . .	1643	2228	585	292.50		

Žito, računano na 2 Din, slama po 50 par kg na kat. jutro je gnojeno z 275 kg, oziroma 330 kg nitrofoskala-Ruše.

Kapital, vložen v umetna gnojila, se je v tem slučaju obrestoval približno

z 200% pri ječmenu in pšenici in z 100% pri rži.

Vsak gospodar naj dobro pregleda te številke in potem bo sigurno postal tako kot je g. Žibert iz Podpeči pri Sv. Vidu.

Laški okraj. Letina vobče dobro kaže razen sadja, katerega ne bo nič; edino orehi so izvrstno obrodili. Splošno pa je letos za nas kmete mnogo slabše kakor lani, ko je bila ena najboljših letin v preteklem desetletju. Zelo težak položaj za nas kmete je to, da so izostali skoro vsi kupci za našo govejo živino, od katere imamo edine dohodke v denarju. Cene pri goveji živini so padle o lani na letos do Din 1.50 pri kg žive teže, kar znaša pri par težkih volih okrog 2000 Din razlike. Kmetje laškega okraja nimamo drugih dohodkov v denarju kot edino od živine in sadjereje, ki pa letos ni obrodilo. Zato smo letos v težkem položaju z ozirom na to, ker so cene vsemu, kar mora kmet kupovati, ostale iste, a davki so se povečali z banovinskimi in občinskimi dokladi skoraj za polovico. Z lesno kupčijo je tudi slabo, kar je dobro, da se bodo naši gozdovi malo odpočili, ker so že zelo izsekani. Omeniti se mora, da se je na Jernejev sejem v Laškem prignalo čez 700 glav prvovrstne goveje živine, a skoro nobena kupca.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 6. septembra so pripeljali špeharji na 34 vozeh 85 komadov zaklanih svinj, kmetje 20 voz krompirja, 16 voz čebule, 6 zelja in kumar, 8 sena, 10 otave in 5 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 17 do 24, krompir 0.75 do 2, čebula 1.50 do 2, zelje glava 1 do 4, kumare komad 0.50 do 2 Din. Seno 60 do 75, otava 64 do 70, slama 45 do 50 Din. Pšenica 2 do 2.25, ječmen 1.50, proso 2.50 do 3, oves 1.25 do 1.50, koruza 2, ajda 1.50, fižol 2, grah 8 Din. Kokoš 30 do 40, par piščancev 25 do 70, raca 20 do 30, gos 40 do 80, puran 45 do 80, domači zajec 6 do 40 Din. Česen 16 Din. Sveže zelje 1 do 4, buče 1 do 4, gobe 2.50, borovnice 1.50, brusnice 8 do 9, maline 4 Din. Jabolka 2.50 do 6, hruške 8 do 10, slive 3 do 5, breskve 10 do 12, grozdje 6 do 10 Din. Mleko 2 do 3, surovo maslo 32 do 36, smetana 12 do 14, jajca 0.90 do 1.25, med 15 do 18 Din. Sejm v soboto je bil z vsemi živili tako dobro

založen, da v letošnjem letu nima primera. Trg z grozdem in z jabolki naravnost natrpan. Drugega sadja je tudi bilo v izobilju, vsled tega so cene tudi padle. Iz Vojvodine so bili zastopani Bolgari vrtnarji in trgovci z grozdem. Jajc v obilici, istotako čebule. Pri špeharjih vzgleden red, pač pa je moral tržni nadzornik ukoriti dva mesarja radi umazane zavitega papirja. Kmetje so toliko sadja pripeljali, da so stali na novem trgu v vrstah. Gob ni bilo na trgu skoraj nič.

Mariborski sejem. Na svinjski sejem, dne 5. septembra je bilo pripeljanih 456 svinj. Cene so bile sledeče: Mladji prašiči 5 do 6 tednov stari po 100 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari 180 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 300 do 350 Din, 5 do 7 mesecev stari 450 do 500 Din, 8 do 10 mesecev stari 600 do 800 Din, eno leto stari 900 do 1000 Din; 1 kg žive teže 11 do 13 Din, 1 kg mrtve teže 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 205 glav.

Krajevni šolski odbori na kmetih bodo te dni naročali razne šolske potrebščine. Sporočamo, da dobijo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru vse, kar potrebujejo in to po zelo ugodnih cenah ter s primernim popustom pri takojšnjem ali skorajšnjem plačilu.

NAŠA DRUŠTVA

Maribor. V tihoti življenja organizacije Poselske zveze se proslavi sv. Notburga, zaščitnica služkinj letos na prav lep način. V nedeljo, 14. septembra ob 6. uri bode sv. opravilo s skupnim sv. obhajilom pri čč. oo. frančiškanih, in popoldne istega dne ob 5. uri se ponovi v dvorani Prosvetne zveze priljubljena igra »Cvetina Borogradska«. Tovarišice, članice, iskreno vabljeni v mnogobrojnem številu, osobito še k skupnemu sv. obhajilu, da se okrepite z bogoljubno gorečnostjo pri angelski mizi za napade in boje hudobnega sveta.

Kat. izobraževalno društvo v Krčevini priredi v nedeljo, 14. septembra ob štirih popoldne gledališko predstavo »Dvorec na deželi«. Kdor se hoče prijetno nasmejati, naj pride v Krčevino v društveni dom. Nastopi tudi pevski zbor z lepimi narodnimi pesmimi. — Odbor.

na odgovor, katerega zahteva grof Brenner že do prihodnjega dne.

Sedel je k mizi ter odpisal grofu Brennerju, da pride zaželjeni dan zvečer. Hitro zapečati pismo ter ga izroči osebno brzemu selu, ki takoj zajaše konja ter zdirja po mestu proti severu.

Grof Tatenbah tisto noč dolgo ni našel miru. Kakor že prej, tako je tudi sedaj iskal nekaj po predalih, jih hlastno odpiral ter jezno zapiral, pri tem pa se vedno bolj vznemirjal.

Odpri je omaro, kjer je bila shranjena njegova obleka, obrnil vsak kos na vse strani ter preiskal vse žepe.

»Tudi tukaj jih ni, moj Bog, kam sem založil pisma? Saj sem jih še imel zadnjič v rokah, ko sem bil z Zrinjskim na lovu in mu prečital najvažnejše točke iz naših načrtov. Zgubil jih vendar nisem, saj sem jih varno shranil v suknji. Suknja je tukaj, a pisma, pisma...!«

Grof Tatenbah se je prijel za glavo, kakor bi si hotel iztisniti iz spomina, kam je založil pisma. Čim bolj se je mučil, tem bolj je ginevalo upanje, da bi mogel najti, kar tako hlastno išče. Bil je tisto noč omamljen od navdušenja in zavzete tega močnega vina.

Nekaj časa je stal zamišljen sredi sobe. Na

mah pa se udari z roko po glavi ter zastoče:

»Zdi se mi, da se je zgodilo nekaj groznega. Oni lopov jih je morda vzel, zato je bil predrzen in lakomen dovolj. Nesreča, če jih ima! Ne, ne, to ni mogoče, saj jih ni mogel zapaziti niti vedeti, kašna je njihova vsebina in vrednost. Za Boga, kje so zdaj ta pisma? Izgubljen sem, če so prišla v tuje roke.«

Tako je vzdihoval ter hodil po sobi gor in dol.

»Dobro, da grem v Gradec. Tam zvem vse. Potem se bom pomiril. Prav, da me je poklical grof Brenner. So že zopet nekaj zvohali o zaroti in mene hočejo slišati. Dobro, jim bom zopet nasul peska v oči, da ne bodo vedeli, pri čem so.«

Tako se potolaži grof Tatenbah. Nato pokliče strežaja Tarrodyja, da ga sleče, ker bilo je že pozno v noči in je bilo treba počitka za daljno pot v Gradec.

Pokoja pa tudi v postelji ni našel. Nemirno se je premetaval po mehkem ležišču. Vedno in vedno mu je prihajalo na misel, kje da so njegovi spisi, za kojih vsebino sta znala le on in grof Zrinjski. Gorje mu, če za te tajnosti zve še kdo drugi!

Še le proti jutru je zaspal. Toda tudi v spanju je bil nemiren. Zdelo se mu je, da jezdi proti

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Boroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2119

Zobozdravnik dr. Franc Martin specialist za zobne in ustne bolezni

Maribor, Slovenska 9 zopet ordinira

Jarenina. Katoliško prosvetno društvo v Jarenini ponovi v nedeljo po večernicah (14. septembra) vojno žaloigro »Stilmonaski župan«. Vsi iskreno vabljeni.

Veržej. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 21. septembra Misijonski dan. Dopoldne sveta maša in skupno sveto obhajilo za misijone. Popoldne pa v Marijanišču misijonska prireditev z govorom in igrama: »Umijmo zamorčeka« in »Moderno suženjstvo«. Vabimo k obilni udeležbi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Tomažu priredi dne 21. septembra popoldne ob 3. uri v Društvenem domu veliko tombolo. Pripravljenih je mnogo lepih in primernih dobitkov. Čisti dobiček je namenjen v korist Društvenega doma. K obilni udeležbi ste iskreno vabljeni domačini in sosedje!

Zgornja Polskava. Naš cerkveni pevski zbor priredi skupno z izobraževanim društvom, dne 14. septembra ob treh popoldan po večernicah v dvorani g. Kac v Zgornji Polskavi krasno igro s petjem, ljudsko opero »Mlada Breda« v dveh dejanjih. Poljskavčani in sosedje, pridite, da vidite to lepo do solz ganljivo igro in se našim vrlim pevcem za njihovo vztrajno požrtvovalnost in delavnost oddolžite.

Vabilo na izredni občni zbor hranilnice in posojilnice na Zgornji Polskavi, ki se vrši dne 21. septembra 1930 v posojilnični pisarni v Zgornji Polskavi števil. 29. Dnevni red: 1. Predlog določil člena 67. točke 7 zakona o neposrednih davkih. 2. Slučajnosti. 1127

Lepo posestvo na prodaj, zidana hiša z gospodarskim poslopjem, približno osem orolov zemlje. Naslov v upravi lista. 1128

Glasovir-pianino ali harmonium, dobro ohranjen, kupim takoj. Mulej, organist, Pištanj. 1117

Drva, 1000 kubik metrov, bukova kalana in okrogla na prodaj. Kje, pove Franc Čakš, posestnik, Virovce, pošta Pristava, postaja Mestinje. 1114

Na prodaj koleselj in enšpaner v Razvanju št. 28, Maribor. 1118

Št. Peter pri Mariboru. Na Ponikvo, na kraj, kjer je tekla zibelka največjemu možu slovenskega naroda A. M. Slomšku, priredi zadnjo nedeljo tekočega meseca izlet prosvetno društvo »Skala«. Odhod z jutranjim vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 5.30, tako da smo okrog 7. ure zjutraj že na Ponikvi. Kdor se želi pridružiti, naj se prijavi pri odbornikih prosvetnega društva. — Potreben dež nam je zopet namočil naša polja. Toče smo hvala Bogu za letošje še bili obvarovani. — Krojaško delavnico je otvoril v novi hiši g. Sandeja g. Kurink Edvard iz Št. Lenarta v Slov. goricah.

Sv. Urban pri Ptuj. Dne 24. septembra se je vršila slovesna blagoslovitev nove motorne brizgalne v Desencih za okolico Sv. Urban pri Ptuj. Med številnimi obiskovalci od blizu in daleč, je posetilo prireditev tudi več odličnih gostov, kakor sreski načelnik g. dr. Mahnič, banški svetnik g. dr. Senčar in drugi. Za botro brizgalni je bila gdčna. Kristina Čeh iz Ločiča. Po blagoslovlitvi je imel domači g. župnik pomenljiv govor, katerega bi se naj društvo držalo, da bi res ustrezalo dobrodelnemu namenu. Cela prireditev je potekla povsem mirno ter se društvo vsem obiskovalcem najiskrenejše zahvaljuje. Odbor.

Ljutomer. Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljutomeru vlijudno vabi svoje člane in vse prijatelje sadjarstva na predavanje, ki se vrši v nedeljo, dne 21. septembra po osmi sv. maši v šestem razredu deške osnovne šole v Ljutomeru. Govoril bo znan kmetijski referent g. Jos. Zupanc iz Ptuja o jesenskem opravi v drevesnicah in sadovnjakih. Po predavanju ogledovanje društvene drevesnice. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zabukovje. Najstarejši mož v Zabukovju je umrl dne 5. septembra tega leta, in sicer 88 letni Andrej Žvegljč. Stanoval je pri zabukovski podružnici sv. Jurij v Trnovi. Bil je več let zvonar, priljubljeni knjigovez in kipar. Pred več leti je izdelal krasna oltarja jurklosterski podružnici Sv. Trojice. In mnogo, mnogo drugih. Blag mu spomin!

Podčetrtek. Prihaja čas naročitve sadnega drevja. Naročajo drevesa le pri priznanih drevesničarjih, ne pa od ljudi, ki po sejnih prodajajo drevesa, da ne bomo prej ali slej iz enega ali drugega vzroka obžalovali! Kmetovalcem te in sosednih občin preskrbuje že leta semkaj sadno drevje tukajšnji upravitelj g. Karel Kobalé, kateri naročuje od bratov Ivana in Vinko Dolinška, priznanih drevesničarjev v Kamnici pri Mariboru in v Črešnjevci pri Selnici ob Dravi. Po njegovem prizadevanju je že došlo mnogo sadnega drevja v naše kraje, za kar pa ne terja nikakršnega dobička. Drevesa so lepa ter dobro uspevajo. Hvaležni smo g. upravljatelju šole, ki teoretično in praktično navaja mladino in odrasle k umnemu sadjarstvu, sam pa nudi v sadjarstvu lep vzgled na svojem posestvu. Le tako naprej v korist ljudstva v tej važni panogi gospodarstva.

Planina pri Sevnici. Avtobus, ki je vozil s Planine v Sevnico pošto in potnike, se je v nedeljo, dne 31. avgusta zjutraj preobrnil. Šofer se je s šipami obrezal kakor tudi ena gospa in fantek. Poškodbe niso bile hude. Zdravnik je kmalu prišel iz Sevnice ter je ponesrečencem obvezal rane. Šest drugih potnikov je odneslo zdravo kožo. Le voz se je močno poškodoval. Nekaj časa bo treba počakati, da šofer ozdravi in da bodo avtomobil popravili, potem pa bo zopet živahna vožnja v občino Planina.

Vuhred. (Ubil se je.) Dne 4. septembra se je vračal popoldne nekoliko vinjen čevljar Jakob Vizjak iz Vuhreda po cesti ob potoku Vuhreščica proti domu. Že zaradi obilne pijače in slabe hrane oslabil in tudi star okrog 70 let, se je v bližini Mravljakove žage prekučnil čez cesto dol proti potoku in si pri tem zlomil vrat, da je kmalu za tem izdihnil. Resen opomin vsem, treznosti!

Sv. Križ pri Dravogradu. Delavski tabor pri Sv. Križu v nedeljo, dne 7. septembra je uspel zelo dobro. Poleg kmečkega ljudstva je prišlo dovolj število delavcev iz Dravske, Mežiške in Mislinjske doline. G. prof. dr. J. Jeraj iz Maribora je v vznesenem cerkvenem govoru podal delavcem tri rože na pot v življenje. Pri peti maši je ubrano prepeval pevski zbor šoštanjski, tako tudi po končanem zborovanju zunaj na prostem pod lipo. Na taboru so nastopili trije govorniki: g. I. Kugovnik iz Prevalj, g. prof. Ivan Prijatelj in g. Joško Rozman iz Maribora. Na svidenje prihodnje leto! Sv. Križ je najprimernejša točka za podobne prireditve v srezo Dravograd.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge poučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Gradcu. Že je videl Schlossberg, že je hotel čez most, da pride v mesto. Toda glej, naenkrat stopi pred njega njegova soproga, ki je bivala tiste dni na Dunaju. Bila je v črni obleki, in lasje so se ji vsipali v neredu po tilniku. V obrazu je bila ne navadno blede, oči so bile rdeče obrobene od joka ter ga gledale otožno in zopet proseče. V trenutku, ko je hotel stopiti s konjem na most, je dvignila roke, jih sklenila ter rekla: Ivan Erazem Tatenbah, moj ljubi soprog, stoji! Niti koraka ne dalje! Preti ti nesreča, varuj se zanj, ki ti jih nastavlja! Še je čas, da se rešiš, obrni se! Grof Tatenbah jo gleda nekaj časa, nazadnje se nasmeje ter jezdi dalje. Slišal je še, kako je soproga bridko zaihtela. Nato se je zbudil.

Bil je že dan.

»Neumne sanje,« tako se je tolažil, »vedno isti očitki moje soproge, še v spanju mi ne da miru.«

Tekom dneva so se vršile priprave za odhod v Gradec. Grof Tatenbah je še pojezdil v Rače, da preišče vse, ali morda ne bi kje našel pogrešane pisma. Toda vse iskanje je bilo zaman.

Vznemirjen in slabe volje se je vrnil v Freihaus.

Na vse zgodaj je odjezdil v Gradec v sprem-

stvu svojega strežaja in hlapca, ki je vodil še enega konja s seboj za slučaj, če bi vranec, na katerem je jezdil grof Tatenbah, opešal.

Bližal se je mestu. Videle so se že prve hiše, od daleč je bilo slišati zvonjenje velikega zvona na Schlossbergu. Nehote se je grof Tatenbah spomnil sanj v pretekli noči. Neki notranji glas mu je rekel: Vrnij se, drugače te zadene poguba!

Konj se mu ustavi, kakor da ne bi hotel iti dalje. On pa ga sune z ostrogami, da poskoči ter zdirja naprej.

Grof Tatenbah se je v tem trenutku spomnil tiste lepe podobe, ki jo je videl v oni bajni noči v vedeževalkini koči. Na krasnem konju sedi, ognjen v vojvodski plašč, na glavi ponosni vojvodski klobuk. Pred njim je lepa štajerska dežela, in mnogobrojna množica se mu klanja ter mu kliče: Živel grof celjski, živel vojvoda štajerski! Na belcu pridirja gor po hribu ponosna gospa v najlepši opravi, z eno roko drži uzde rezgajočega konja, v drugi pa vihti venec zmage ter vzklika: Živel junak, ki si ostal stanovit na našo stvar, sprejmi sedaj plačilo! Z ljubkim nasmehom se mu bliža ponosna gospa — grofica Zrinjska.

Remšnik. Kupujte srečke za loterijo pri Sv. Pankraciju, ki se vrši na lepo nedeljo tam, to je letos dne 12. oktobra. Ne izgovarjajte se, da nič ne zadenete, da ni denarja itd., saj pet dinarjev zmoraš za lepo cerkvico in krasne naše meje. Dobitkov je že mnogo, vendar se še marljivo nabirajo do časa žrebanja. Opomni se vsak, ki prodaja srečke, da bo vsaka neveljavna, ki ne bo plačana do začetka žrebanja. Srečk je še dovolj na razpolago.

Marenberg. Cerkev sv. Janeza Nepomuka pri Marenbergu se prenovi z državno podporo. Baje mora biti delo še pred zimo končano, sicer se ne nakaže delež letošnjega banskega proračuna. Zakaj naenkrat taka naglica? Naglost ni nikoli kaj prida, pravi pregovor. Prenovitev naj velja za več desetletij, a z ozirom na pozni letni čas in morebitne vremenske neprilike je trpežnost zidarstvih del pri tako monumentalni stavbi zelo na tehtnici. Počakati do spomladi.

Št. Peter pri Mariboru. Z elektrifikacijo še neelektrificiranega dela občine Pobrežje se prične letos. Kaj ko bi se malo pobrigali in pričeli misliti na elektrifikacijo tudi Zerkovčani, najbližji sosedje Pobrežja, saj bi zanje prišla elektrifikacija znatno ceneje, kot pa za nas Šentpeterčane, ki si tudi želimo elektrike, pa smo pravzaprav navezani na naše sosede onkraj Drave, to je na Zerkovčane, ker je napeljava ob levem bregu Drave — glavna ovira je Meljski hrib — skoraj nemogoča. — Tudi letos, kot običajno, so bili grobovi naših rajnih na Malo Gospojnico lepo okrašeni, pa ne vsi. Šentpeterčani, zanemarjeni in pozabljeni grobovi so glasni in javni očitki pozabljene ljubezni. — Romarjev se je letos zbralo v ljubki cerkvi M. B. na Gorci veliko. Poživljeni in utrjeni v veri so se veselili vračali domov. — Deška osnovna šola se razširi v štirirazrednico. Ker primanjkuje prostorov v deški šoli, se bo en razred namestil v dekliški šoli. Zato bo pa potrebna zopet ena nova učna moč. Da se ne zvišajo izdatki občine, bi bilo najumestneje, da prevzamejo pouk v enem razredu deške šole šolske sestre, ki so splošno znane kot izvrstne vzgojiteljice naše mladine in ki vodijo že nad šestdeset let v vsestransko zadovoljnost dekliško šolo.

Sv. Trojica v Slov. gor. V našem trgu počasi, pa zato bolj gotovo vsestransko napredujemo. Tako so se trški občinski očetje zedinili v tem, da se popravi cesta, ki vodi od trga proti pokopališču. Bila je to res jako pametna odločitev. Po nekoliko daljšem deževju je namreč bilo ondi navadno tako blato, da smo se bali, če ne bomo zdaj in zdaj s kakim mrličem ostali v blatu. No, sedaj je pa tudi ta nevarnost odstranjena. — Zadnje tedne smo lahko videli, kako so po spodnjem delu trga v jarku ležali brzojavni drogi. Ti drogi so se lepega dne postavili pokonci kakor vojniki in sedaj služijo k telefonski zvezi našega trga z ostalim svetom. Nabavil si je telefon naš trgovec gospod Dreo ter je stal precej lepo vsotico 10 tisoč dinarjev. — Sedaj bi nam bila potrebna še električna razsvetljava. Vendar na to še sedaj ne mislimo bogve kako resno. Pa potrpežljivo počakajmo še toliko časa, da bo prišel odnekod kdo s kakimi dobrimi, ne predragimi in izvedljivimi načrti za elektrifikacijo Slov. goric. In tedaj bo pa gotovo tudi iz te moke prišlo kaj kruha. — Zadnje tedne ljudje prav pridno vozijo boljše vrste jabolk v trg na prodaj. Kupujejo se kar na štirih krajih in imajo lepo ceno. Druga jabolka se pa meljejo ter se dela tukla in jesih, kar je tudi velike važnosti v vsakdanjem življenju.

Negovska vas pri Gornji Radgoni. V nedeljo, dne 31. avgusta se je zbralo več fantov pri posestniku Jakobu Pavniču, ki toči ter prodaja sadjevec. Med drugimi so bili tudi

fantje: Alojzij Veberič iz Negovskega vrha, mizarški pomočnik Alojzij Klobasa, Ludvik Matela iz Gočeve in posestniški sin Anton Klobasa iz Kumove. Klobasa je odšel na prireditve k Sv. Benediktu, ostali so pili dalje. Med Matelom in Veberičem je prišlo do prerekanja. Veberič je odšel domov. Matela je vasoval in Klobasa se je sprehajal. Ko sta hotela oba oditi, sta bila oddana iz zasede dva strela. Prvi je zadel Ludvika Matelo v levo stran prsi, drugi pa Antona Klobaso v trebuh. Oba ranjenca se zdravita v mariborski bolnici, zagonetni napad preiskujejo orožniki.

Polenšak pri Ptuj. Zadnje nedeljo popoldan se je vil dolg žalni sprevod na naše pokopališče. K zadnjemu počitku smo nesli daleč na okoli poznatega moža Franca Vršič iz Polenšak. Imamo pač zapisati, da že dolgo časa Polenšak ni videl tako ogromnega števila pogrebcev, kakor jih je spremljalo rajn. Francla ob udeležbi dveh č. gg. duhovnikov ter cele župnije. Pa saj je bil mož, kakršnih nam vedno primanjkuje; skoz in skoz prepojen z živo vero in ljubeznijo do Boga in Marije. Pač menda ni bilo tako težke poti, da bi rajni ne šel vsako nedeljo tudi popoldan k večernicam. Čeprav je štel nad 70 let, je vedno prihajal še svežega duha ter krepkih korakov in je tudi pogosto pristopal k mizi Gospodovi. Bil je v Apostolstvu mož. Vedno je bil na razpolago kot izvrsten zidar pri vseh cerkvenih popravilih. Ob vseh slovesnih procesijah je bil stalni nositelj svetiljke. Bil je mož miroljubnosti, ponižnosti. Z vsakim v občevarju prijazen, odkritosrčen in dosleden. Ljubil je mir med svojimi sosedi. Sosedskega sovraštva in prepira ni poznal; zato tudi ni imel nobenega sovražnika. Lepa je bila edinost in složnost med otroci in očetom — žena mu je umrla v vojnem času. Navajal je vse k lepemu življenju, k molitvi, delu in trpljenju. Njegova hiša je bila dom miru, v katero ni imel dostopa nikdar noben slab časopis, pač pa dolga leta stalno zahaja Slov. Gospodar, kar upamo, da bo tudi vnaprej. Svojčas je imel tudi različne funkcije pri domači posojilnici in občini. Kratko rečeno, bil je ljub sosed, dober in zvest prijatelj in vzor moža. Zato ni čuda, ako je ob zvoku zemlje na krsto se osolžilo marsikatero oko. Tebi, dragi France, pa naj po težkem zemeljskem trpljenju zasiže luč večnega življenja; tvoja duša naj se raduje večno nebeškega veselja. Od tam naj prihaja tolažba in sveti mir med Tvoje osirotele otroke, katerim ob tej priliki in prebriski izgubi izrekamo globoko in iskreno sožalje.

Stari trg pri Slovenjgradcu. V ponedeljek, dne 2. septembra je sklenil zakon vrli mladenič Ivan Radšel iz že znane rodbine Radšel-Lavpahar v Pamečah z dobro mladenko Marijo Prednik iz obče spoštovane Prednikove hiše pri Sv. Urbanu v Starem trgu pri podružnici Sv. Urbana. Ganljivo je bilo, ko so se nevestine tovarišice iz Marijine družbe v

Splošno se govori, da bo daleč okrog znani trgovec ANTON MACUN v Mariboru, Gosposka ulica 10 podrl hišo, kjer bode stavil v prihodnjem letu novo poslopje s svetlim prodajalnim lokalom ter z velikimi izložbami. Radi tega je prisiljen, da odda veliko blaga, ki ga ima sedaj v zalogi. Cenjenim čitateljem in prijateljem našega lista se nudi sedaj ugodna prilika, da si nakupijo raznega blaga po jako nizki ceni. Taka prilika je redka. Pozkusite! Opozori se na oglas.

cerkvi poslovile od svoje drage prijateljice. Na gostiji se je za škofijsko semenišče v Mariboru nabrala lepa vsota 401 Din. Bog daj mlademu paru na pot življenja mnogo sreče!

Konjice. Dan veselja je bil pri nas za celo nadžupnijsko konjiško, posebno pa za prijazno vas Breg, ko je bila slovesno blagoslovljena kapela na Bregu, posvečena brezmadežni Devici Mariji. Postavila jo je v božjo čast rodbina Hrenova. Slovesno jo je blagoslovil mil. gospod arhidijakon konjiški ob asistenci dveh č. gg. duhovnikov. Od vseh strani so hiteli ta dan verniki, da prvič počastijo brezmadežno Devico. Ta dan nam bo ostal za vedno v najlepšem spominu.

Vojnik. Prizadetim staršem, ki imajo ali bodo imeli svoje otroke v meščanski šoli v Vojniku, javljamo, da z odlokom ministrstva prosvete in kraljeve banske uprave odslej — s šolskim letom 1930/31 — ne bo treba več plačevati visoke šolnine. — Ravnateljstvo.

Žalec. Dne 3. septembra tega leta smo izročili materi zemlji telesne ostanke moža, ki je bil po svojem poklicu sicer priprost kmet, toda užival je velik ugled ne le v svoji domači župniji, temveč tudi daleč naokrog; bil je Fran Turnšek, posestnik na Gorici, občina Petrovče. Ko je prevzel po svojem očetu precej obširno kmetijo, je začel v svojih prostih urah prebirati živinozdravniške knjige in si pridobil v živinozdravništvu precejšnje znanje, tako da so ga upoštevali tudi živinozdravniki po poklicu. Od blizu in daleč se prihajali ljudje, ki jim je zbolelo kako živinče, so vpraševali g. Turnška za svet in ga prosili pomoči. Vsakemu je rad pomagal, kolikor je mogel in znal. Bil je pa tudi drugače razumen mož, kar spričuje to, da je bil 43 let občinski odbornik. Svoje otroke je krščansko vzgojil, eden izmed njih je bil, pater Emanuel, v kapucinskem redu. Pred več leti se ga je lotila sladkorna bolezen, zoper katero je iskal pomoči pri mnogih zdravnikih in jo skušal odpraviti z raznimi domačimi sredstvi, toda zopet in zopet se je pojavila. Moral je v bolnico, kjer so mu odrezali desno nogo, da bi mu rešili življenje. Toda njegove ure so bile štete; Dne 1. septembra je podlegel boleznim v 72 letu svojega življenja. Kako je bil rajni spoštovan in priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležila velika množica ljudi. Prečastiti duhovščini, zlasti gg. Vaclaviku, župniku iz Gotovelj, Lukmanu, katehetu v Celju, gasilnemu društvu iz Arjevasi, vsem prijateljem in znancem rajnega g. Turnška izrekamo najtoplejšo zahvalo za častno spremstvo, gasilnemu društvu v Žalcu se zahvaljujemo za prevoz telesnih ostankov rajnega iz Celja na Gorico in z Gorice na mirovdvor v Žalcu, vsem darovalcem vencev, zlasti pa še g. Krajncu in g. Kopriva za prekrasne in tolažilne besede na domu in ob odprtem grobu, končno vsem, ki so nam izrazili ob prebriski izgubi dobrega očeta svoje sožalje, naj bode ljubi Bog obilni plačnik. Počivaj v Gospodu, blaga duša, Večni ti daj kraj miru in hladu!

Poljčane. Dne 1. septembra tega leta se je — brez dvoma v dušni zmedenosti — obesil v gozdu na Boču četrť ure od doma, obče spoštovani posestnik Alojzij Lešnik v starosti 53 let. Bil je skrben oče, dober gospodar in ljubezniv mož svoji ženi. Že več dni je bil nekako pobit in klavnen; toda tožil ni o ničemer. Dne 1. tega meseca je šel nosit listje iz gozda; vrnil se je okoli osme ure z listjem, a je hitro zopet odšel v gozd. Ker ga ni bilo celi dan več nazaj, ga je šel njegov dorasli sin iskat ter ga je slednjič našel v skritem, zatišju obešenega; nedaleč proč je bil koš in na kol natakljena kapa. Ker je bil res krščanski mož, ki je vestno izpolnjeval verske dolžnosti, je brez dvoma storil svoje dejanje v dušni zmedenosti. Bog mu bodi milostljiv sodnik ter potolaži njegovo dobro družino!

Trbovlje. Prav zanimiv slučaj pasje zvestobe svojemu gospodarju se je te dni zgodil

posestniku Alojziju Cestniku v Knezdolu. Ta ima precej obširno posestvo, zato pa mu tudi večkrat, posebno ob poletnem času, primanjkuje delovnih moči. Primoran je bil radi tega, ker so bili vsi drugi zaposleni pri drugem delu, napreči konje in hiteti na travnik po otavo, ker se je pripravljalo k dežju. Voz je bil kmalu naložen. Požene in je tudi sam upiral, kjer je bilo treba. Na nekem mestu pa mož ni bil vozu kos. Voz se je prevrnil na gospodarja, da je samo nekoliko glave gledalo izpod voza. Bal se je, da bi konji potegnili. Z zadnjimi močmi je zaklical na pomoč in potem omedlel. Njegov pes se je pri tem zagnal pred konje, na nje lajal in jih ni pustil potegniti. Zato so se zbegani konji obrnili na stran, pri tem se je voz še enkrat preobrnil in gospodar je tako bil prost. Na pomoč došli sosed Bizjak Gašpar se je moral psu umakniti, tako se je pes zaganjal v konje. Sosed je imel opravka samo še z nezvestnim gospodarjem, ki se je pa kmalu opomogel. Da ne more danes Cestnik svojega psa dovolj prehvaliti, se razume, ker, akoravno je bila pomoč hitro na mestu, bi se bil gospodar lahko pod vozom zadušil.

Trnjeva pot iznajditeljev.

Francoski listi so nedavno poročali o načrtu inženjerja Remy-a, ki je na prvi pogled res čuden, ki se mu pa vendar danes nihče ne bo smejal, češ, da je neizpeljiv. Že dolgo še čuti živa potreba, da bi se zgradila obalna železnica, ki bi vezala Egipt z južnoafriško kolonijo. Železnica je pa neizvedljiva zato, ker bi vsako progo v najkrajšem času zasul pesek. Remy je pa sedaj predložil črteže in proračune za zgradbo nekakega vrhemskega tunela v obliki cevi, skozi kateri bi tekla železnica. Pesek bi taki progi ne mogel škodovati. Kakor rečeno, je ta načrt navidezno skoraj smešen, a ljudje so se danes naučili spoštovanja pred tehniko in jim ne prihaja več na misel, da bi se novim zamislím, pa naj se zde še tako drzne, smejali.

Temu pa še ni dolgo tako in ni tako daleč za nami čas, ko so še učenjaki dokazovali popolno nezmožnost iznajdb, ki so danes v splošni rabi. Navedimo samo par zgledov!

Ko so prišli na dan prvi načrti o parnih strojih in železnicah, so znanstveni teoretiki najnatančneje »dokazovali«, da je trajno premikanje jeklenih koles po jeklenih tračnicah iz različnih razlogov docela nemogoče. Francoski fizik Bernoulli je celo dokazal, da je iz matematičnih razlogov vsako premikanje s pomočjo pare utopično — gola domišljija. Njegovo tostvarno spomenico je pariška akademija nagradila, toda malo let nato so stekle prve železnice.

Neki berlinski učenjak se je načrtu o železnicah posmehoval in razlaga, češ, da bi bil zračni pritisk ob zamišljeni brzini tako silen, da ga ne bi mogel prenesti ne človek ne žival. — Ko so avstrijskemu cesarju Ferdinandu I. predložili načrte za železniško progo, ki se je kasneje imenovala po njem, da bi jih odobril, je dejal: »Čemu neki železnico, ko niti poštne kočije niso vedno zasedene!«

Enako so se posmehovali parnim strojem za ladje in bencinskim motorjem. Angleški profesor James Lardner je v ob-

sežni razpravi dokazoval, da je misel, da bi s pomočjo pare vozili preko oceanov, enako nemogoča, kakor če bi jih hoteli preplavati. Točno dve leti kasneje, to je leta 1819., je prvi parnik »Savannah« preplul Atlantik. — Kar se tiče bencinskega motorja, so bili svareči glasovi izprva zelo umljudni, kajti prve poizkuse so iznajditelji zaradi eksplozij plačali z življenjem. Še le polagoma se je posrečilo, motor zgraditi tako, da je bil sposoben za službo v praktičnem življenju.

Svetilni plin ima tudi svojega mučenika. Angleži so se iznajdbe Harry-a Murdoch-a hitro oklenili, zato so pa Parižani inženjerja Lebona, ki je hotel v Parizu uvesti plinsko razsvetljavo, kot sleparja — linčali (2. decembra 1804). Štirinajst let nato so v Parizu zažarele prve plinske svetilke. — S trnjem posuta je bila tudi pot iznajditelja plinske žarnice dr. Auer-Welsbacha. Ko se mu je leta 1885. prvi poizkus pred tehniki ponesrečil, ker je žarnica razpadla, so mlademu iznajditelju grozili, da ga ovadijo zaradi sleparstva. Dunajski ljudski pevci so kovali zasmehljive pesmi o »žareči nogavici«, dokler ni Auer slednjič leta 1891. našel prave kemične sestave, nakar je njegova plinska luč osvojila svet.

Ko je Benjamin Franklin leta 1740. iznašel strelovod, je žel splošen posmeh.

Svojo zgodbo ima fonograf. Dne 9. aprila 1877, je dr. de Mouzel pred pariško akademijo prvič izvajal poizkuse na Edisonovem fonografu. Komaj so se zaslišale prve besede iz fonografa, je skočil na oder profesor Bouillaud in vrgel de Mouzela z aparatom vred dol. Izjavil je, da se Mouzel iz akademičnega zbora norčuje, da je slepar, ki govori skozi trebuh in da ga je treba izročiti policiji. Izključeno je, je rekel, da bi kos kovine mogel posnemati plemeniti zvok človeškega glasu. Dejansko so Mouzela izključili iz akademije, dokler ni slednjič čez nekaj mesecev dospel nov Edisonov aparat, ki je učenim gospodom dokazal, da je stvar resnična.

O grofu Zeppelinu so pisali nemški listi še leta 1913., da »je Zeppelin tog sistem nemških možgan«, da je to največja tehnična zabloda v svetovni zgodovini, »tehnični nezmisel orjaških izmer« in podobno. Dobrodušnejši ljudje so kazali na starega grofa, češ: »To je norec, neki grof Zeppelin, dobri mož misli, da se zna po zraku voziti.« Dobrih 10 let nato se je dr. Eckener s »Zeppelinom« peljal okoli sveta.

Ženske mreže.

Ena najbolj prefriganih angleških špijonek v Haagu na Holandskem, središču antantinih vojnih špijонов, je bila brez dvoma Miss Boston. Kot danska grofica Dagmar Sørensen je marsikatero uslugo storila londonskemu »Intelligence Service« (glavni zavezniški protišpijonski urad). — Po veliki ofenzivi na Flandrskem so prišla v London obupna poročila. Nemci so izvohali 14 najbolj pogumnih antantinih agentov in jih postrelili. To je bila hujša zguba kot poraz celih divizij.

Par tednov po nemški ofenzivi je

angleški poslanik v Haagu priredil sijajen ples. — Največjo pozornost v razkošnih dvoranah je vzbujala poslaničkova daljna sorodnica iz Irske, Grace Flaherty. Ni čuda, če se je mladi vojni ataše francoskega poslanštva, Julij Flobert, smrtno zaljubil v prelestno devojko. Tudi Gracin varuh je Julija hvalil, ker je drzni ataše večkrat prinesel dragocena poročila o nemških utrdbah v Kielu.

Nesreča za lepega Julija, da je bil zaljubljen in da je strastno igral. Ko je nekoč spet pri igri zgubil 10.000 goldinarjev, mu njegova bogata zaročenka ponudi svojo čekovno knjižico, naj se je posluži, če ji pove vso resnico.

»Kaj mislite?«

»Jaz sem Irka . . ., dam kri za irsko stvar in sovražim do smrti Anglijo in njene prijatelje.«

Zaljubljeni ataše je svoji oboževalki na kolenih razodel, da je eden glavnih nemških špijонов. Na zvite načine se je vtihotopil do svojega mesta in ker je imel vse tajne listine v rokah, je lahko pošiljal nasprotnike na vislice. Povedal je še, da mora nemudoma v Bern na Švicarsko, kjer se sestane z glavnima svojima pomočnikoma.

»Ne zapustim te, Julij, ker sovražim tirane moje Irske . . .«

In tako sta oba prišla v Bern v neko kavarno. Tu sta že čakala eleganten gospod in mlada blondinka. Grace se je tu lahko prepričala, kako neverjetno natančno špijonsko organizacijo so imeli Nemci. Še hujše so pripravljali.

Elegantni gospod, Kerster po imenu, je izvlekel škatljo svinčnikov tvrde Conti, ki je bila v Švici zelo znana. — »Prihodnji mesec začnemo s tem,« je prišel. — Grace Flaherty so že šteli za svojo. — »V vsakem svinčniku je 15 gramov pikrita (najhujše razstrelivo).«

»Treba je le svinčnikovo konico odломiti, zrak se spoji s pikritom in v pol ure je najhujša eksplozija tu. Tu je točen popis; nevarnosti ni nobene, ker najhujši sunek ne povzroči eksplozije. Jutri gremo v Como, da spravimo naše ljudi s temi svinčniki čez mejo.«

Drugo jutro sta že brnela pred elegantnim bernskim hotelom da avtomobila. Še predno je prišel šofer, si je Grace dala opraviti okoli motorjev. — Angleški konzul in obmejna stražnica v Chiasso je od Grace že izvedela, kdo se pelje.

Blizu meje je motor začel rahlo delovati. Komaj so prišli v Como v hotel.

Vsi štirje so kar žareli od sreče, da se jim vse tako lepo steče. Naslednjo noč so hoteli naprej. Ko vstanejo in sedejo v avto, motor ne vžge. Bela skorja je pokrila ves hladilnik. Irka bi znala za vzrok . . . Še bolj pa, kako da je naenkrat četa alpinec obkolila oba voza in čemu si je Kerstner pognal kroglo v črepinjo. Julij je z enim pogledom na svojo oboževanko vse spoznal. Še isti dan so ga ustrelili in njim celo vrsto pomagačev, ki jih je zvila Grace, oziroma Miss Boston vjela v mreže.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v hoku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« voda se dobi v vsch lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

ZA NAŠO DECO

OČETOVA ZADNJA PROŠNJA.

Star, ugleden mož je pripovedoval tole zgodbo iz svojega življenja:

Moji starši so bili priprosti kmetovalci in so gospodarili na majhni kmetiji. Ko sem bil odpuščen iz šole, sem jim pomagal, kolikor so mi pač dopuščale moči, pri raznih opravilih, kakršna je zahteval letni čas. To sem moral storiti tem bolj, ker je oče že bil star, moj starejši brat pa, kateri je bil doslej očetu opora, je moral k vojakom. Tedaj se je zgodilo to, kar mi je še danes živo v duši.

Baš sem dopolnil 16. leto. Bilo je ob košnji ptave. Vreme je bilo ugodno in že od ranega jutra sem smo zaposlili kose in grablje. Po vročem dnevu se je solnce nagibalo proti zatonu in ker sva bila s hlapcem dokončala delo na travniku, sva se veselo podala na pot proti domu. Na glavni cesti, katera je vodila od naše vasi do eno uro hoda oddaljenega mesta, sva srečala mojega očeta, ki je nosil zavoj v roki. »Kam pa?« sem ga vprašal. »Ta zavoj,« je odgovoril, »mora še danes na pošto. Mati je zavila vanj stvari, za katere je pisal tvoj brat, in če ga ponesem sedaj na pošto, lahko pošiljatev že jutri dobi. Do zaključka pošte je še ena ura in če hitro stopim, bom prispel še pravočasno. Ali,« je nadaljeval nekako nesigurno, »hočeš ti zame opraviti pot?« — Meni ni bilo dosti na tem. Truden sem bil in lačen ter sem si želel bolj mira in hrane kakor dveurne hoje. Tudi sam sem nameraval na večer še v telovadno društvo in prej se je bilo treba umiti in preobleči. Začetkom sem se hotel braniti, ker me je jezilo, da zahteva oče kaj takega od mene po dolgem delu. Če bi se bil branil, bi bil šel on sam, ker je bil pohleven, potrpežljiv star mož. Dovedevalo se mi je, kakor bi mi nekaj branilo odreči očetu pot. Po kratkem premisleku — kajti vse to mi je šlo po bliskovo skozi glavo — sem rekel: »Sigurno, oče, le daj! Bom že opravil!«

Dal sem hlapcu koso, oče pa mi je izročil zavoj z besedami: »Hvala ti, sinko; jaz bi šel sam, pa mi ni nič kaj dobro.« Podal mi je tudi še roko ter rekel: »Hvala ti, dragi moj, bil si mi vedno dober sin!« — Tako sva se ločila. Bile so to zadnje besede, ki sem jih čul iz očetovih ust; kajti ko sem naročilo izvršil ter hitel nazaj proti naši vasi, mi je prišel nasproti naš hlapec, ves prepaden, ter pravil: »Vaš oče je mrtev, kap ga je zadela, ko se je poslovil od vas in je baš dosegel hišo.«

Od te dobe dalje sem mnogokaj doživel in izkusil, ali prav pogosto mi prihaja tale dogodek pred dušo in zahvaljujem Boga, da zadnje želje svojega očeta nisem odbil in da so bile njegove zadnje besede: »Ti si mi bil vedno dober sin!«

KJE JE SREČA?

Lepe mesečne noči je sedel kmet pred svojo hišico in je gledal proti kraljevi palači, katera se je blestela na hribu. Neko čudno čuvstvo ga je objelo, iz arca mu je vstala vroča

želja: »Oh, da bi bil kralj le eno noč! Kako bi modro razpolagal s svojo oblastjo, kako bi hodil od hiše do hiše in sipal blagor na speče podanike! Marsikatero oko bi v jutro žarelo sreče in blaženosti. Ljudje bi se radostno spogledovali in klicali: »To je storil angel!«

Kralj je slonel pri oknu svoje palače. Gledal je v mesečno noč, opazil je kmetovo hišico in je vzdihnil v veliko tišino: »Oh, da bi bil kmet le eno noč! Kako rad bi se odtegnil teži oblasti, kako bi se hotel naučiti umetnosti, da ne zgrešim potu svojega zaupanja! Kako bi motril lastno srce in dospel iznova do odkritega spoznanja! Česar tisoč rok mi ni izvršilo, bi jaz sam pridobil v eni noči!«

Tako sta gledala oba, eden navzgor, drugi nizdol. Potem sta oba zaprla trudne oči ter sanjala o tuji sreči.

VRABEC IN MAČKA.

- »Kje ti bodeš zimoval?«
mačka vrabca vpraša.
»Tu in tod, pa še drugod!«
vrabec se ponaša.
- »Kje pa boš obedoval?«
zopet mačka vpraša.
Kje ti boš? — Tam, kjer kokoši!
vrabec jo ponaša.
- »Kje pa bodeš nočeval?«
mačka dalje vpraša.
»Mačka, čuj, ne izprašuj,
to skrivnost je naša!«
- »Ej, povej mi, vrabček, tole
mačka prosi, vpraša.
»Ti po nas bi prišla v vas,
s Bogom, tetka naša!«

PRAVILO ZA DELO.

- Navadi se zgodaj koristnega opravila! Pomisli, da je življenje bežno, da ga lahko skrajšajo bolezni, še bolj pa razne prešestne zabave.
- V jutro vstajaj rano! »Rana ura, zlata ura!« Pomisli, da prespiš četrtino svojega življenja, čeprav določiš za spanje dnevno samo šest ur.
- Ne prihajaj prepozno na delo! Kdor prepozno začne, mora delj časa delati ali pa kaj malo opravi.
- Ne odlagaj na jutri, kar moreš danes storiti! Vsak dan ima svoje delo. Ako odložiš današnje delo na jutri, moraš jutrišnje odložiti spet dalje.
- Kar delaš, napravi dobro, točno, temeljito! Tedaj ti ne bo dela nikoli zmanjkalo. Na svojem delu boš našel vselej kaj takega, kar bo treba popraviti, in pohvala za dobro izvršeno delo te bo napolnila z večjim zaupanjem.
- Delaj redno! Ne poprimi se zdaj tega, zdaj onega, ampak dodelaj začeto delo, preden pričneš z novim. Tako se obvaruješ raztresenosti misli in razcepljenosti svojih moči.
- Delaj kot pameten človek, ki si je v svesti, čemu živi, in ki smatra svoje delo na zemlji kot pripravo na večnost!
- »Po končanem delu je dobro počivati!« Tako pravi pregovor. Izkustvo potrjuje ta izrek dan za dnevom in uči, da more biti človek na večer samo tedaj zadovoljen, ako se zaveda, da je preko dneva izpolnil svojo dolžnost.

SMEŠNICE.

Dober računar. Mihec: »Ančka, ah, veš, koliko nog ima konj?« Ančka: »Seveda, štiri!« Mihec: »Saj ni res! Poslušaj! Konj ima dve sprednji nogi, dve zadnji, dve levi in dve desni, torej?«

Primereno sredstvo. Učenec v šoli tovarišu: »Kako rad bi ostal par dni doma. Tako pusto je v šoli, pa moram vsak dan tu sedeti.« — Tovariš: »Veš kaj? Moj mali bratec ima ošpi-

Samo 110 Din
gramofon iz belolakirane pločevine!
Samo 250 Din
enovrstna ročna harmonika 14x26 cm!
Samo 270 Din
gitara z med. meh. nizmom! (Več vrst v ceniku!)

Razpošilja 1004/8
Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi veliki ilustrirani cenik v več tisoč slikami, katerega dobite zastonj!

ce, jaz sem jih že imel. Če hočeš, te pustim k njemu, da jih dobiš še ti, in potem boš doma.

Tudi res. Mati: Oh, Jožek, kaj bo rekel Franček, da si mu pojedel večji kos potice. On je vendar starejši od tebe. Jožek: »Prav gato mu ni treba večjega kosa. On že je več let potice ko jaz.«

REŠITEV NALOG.

v	e	s	i	o
m	e	t	l	a
m	e	r	j	e
g	r	i	v	a
h	e	t	e	l
m	i	a	k	a
v	e	r	e	n

3. Pismo se glasi v celoti:

Dragi brat!

Preden sem odšel na potovanje, sem skril v svoji hiši za dimnikom na podstrešju tvoj pod strešno opeko zavoj z denarjem, prihranjenim tekom časa. Poišči ga, ne morem več, denar je Tvoj.

Pozdrav od Tvojega brata.

NOVE NALOGE.

- Dopolni tebe pregovore:
Kdor drugim jamo koplje, — — —
Kdor ne dela, — — —
Kdor pare ne spoštuje, — — —
Kdor ne zna slušati, — — —
Kdor ne seje v mladosti, — — —

2. Iz besede »moč« napravi besedo »lan«, sicer tako, da izpremeniš v vsaki besedi samo eno črko. N. pr. moč, meč itd.

3. Dopolni besede! Srednje črke povedo od zgoraj navzdol ime države.

r	e		e	n
d	r		g	a
n	a		e	l
v	i		g	a
m	a		l	o
b	e		e	c
v	r		n	a
l	o		e	c
b	i		x	u
r	u		a	v
b	i		g	o

Širite „Slov. Gospodarja“!

Najbogatejši muzej.

Louvre v Parizu, najbogatejši muzej na svetu, obsega sedem različnih muzejev, namreč za slike, za kiparstvo, muzeje za Vzhod, Kitajsko in Japonsko. Kdor si hoče natančno ogledati teh sedem muzejev, se mora pripraviti na dolgo potovanje. Skupna dolžina 125 dvoran Louvra namreč ne znaša nič manj kakor sedem kilometrov. Človek potrebuje najmanj teden dni, če si hoče ogledati vsako podobo, vsak kip, vsako drugo umetnino. Samo za ogledovanje 250 glavnih zakladov je treba najmanj štiri ure.

Vsebina Louvra seveda predstavlja ogromno premoženje. Nima smisla, da bi to bogastvo ocenili v denarju, ker je neprodajno. Vsekakor bi zneslo precej nad 25 milijard frankov. Med 3500 glavnimi slikami bi jih prav lahko izbral celo vrsto, katera vsaka je vredna celo premoženje. Vendar sta pa bili doslej zabeleženi samo dve tatvini v muzeju. Vsak tat namreč ve, da mu njegov plen ne bo dosti koristil, ker so glavni komadi po vsem svetu tako dobro znani, da jih ne bi mogel vnovčiti. Prva tatvina je bila zvetovnoznani rop enega največjih zakladov muzeja, Gioconda ali Mona Lisa, mojstrskega dela Leonarda da Vinci, ki predstavlja danes vrednost do sto milijonov frankov. Tat je ukradel sliko z okvirjem. Ker pa okvirjene slike ni mogel odnesti iz muzeja, je moral okvir skriti v poslopju. In res so okvir našli. Za sliko pa tri leta niso vedeli ničesar. Še le nato je bila dostavljena ravnatelju muzeja v Firenci. Pri tem se je izkazalo, da tat ni bil navaden zločinec, marveč domoljub, ki je mislil, da je Napoleon Gioconda z drugimi slikami vred odnesel iz Italije. V resnici pa je sliko prodat umetnik sam francoskemu kralju Francu I.

V drugem slučaju je tat na stekleni omari prerezal debelo steklo in ukradel dragoceno zlato verižico. Tudi to verižico je muzej dobil nazaj. Dandanes so tatvine skoro izključene. Louvre straži 250 uslužbencev. Dragoceni kamni in dragulji so shranjeni v steklenih posodah.

Louvre ima še druge slike, ki so skoro toliko vredne kakor Gioconda, čeprav so manj slavne, na primer Rem-

brandtov »Izdelovalec čipk« in nekatera dela Van Delfta, ki bi dosegla ogromne vsote, če bi jih prodali na dražbi. Sliko »Izdelovalca čipk« so pred mnogimi leti kupili za 15.000 frankov. Neka druga Rembrandtova slika iz iste dobe je bila svojčas kupljena za 5 milijonov frankov. Večina zakladov izvira iz kraljevskih zbirk, ki so po revoluciji postale državna last. Kasneje so prišle v last muzeja tudi mnoge zasebne zbirke. Navadno se zasebni zbiralec preprečiti, da bi se njegove umetnine po njegovi smrti razpršile na vse vetrove; zato jih zapusti Louvru ali kakemu drugemu muzeju. Včasih podeduje Louvre tudi posamezno sliko. Zelo dragoceno sliko, portret kardinala Mazarina, je daroval ameriški zbiralec Walter Northland. Muzej sam more le redko kaj kupiti, ker ima vsako leto na razpolago samo tri milijone frankov, kar je spričo visokih upravnih stroškov zelo malo. Ljudje pa vsak dan kaj ponujajo. Ravnateljstva čakalnica je vedno polna starih ljudi, ki so v svojem stanovanju našli kako starino, o kateri upajo, da je silno dragocena. Skoro vedno pa jim mora ravnatelj povedati, da njihova dragocenost ni niti 10 dolarjev vredna in da jo bodo težko za ta znesek prodali.

V Louvru je izborna šola za umetnostno zgodovino, ki deluje skupno z ameriški univerzami in katero že omenjeni ameriški mecen Northland velikodušno podpira. V tej šoli se vzgajajo muzejski uradniki in strokovnjaki za umetnostno zgodovino. S potvorbami, za katere se javnost posebno zanima, imajo strokovnjaki dandanes le redko kdaj opraviti. Njihovo glavno delo je ugotovitev avtorstva pri dvomljivih slikah. Stari mojstri so namreč često prepustili svojim učencem, da so dokončali ali posneli stil mojstra, zato je ugotovitev pogosto zelo težavna. — Mnoge prejšnje sodbe so se v luči modernih metod, ki jih uporabljajo v Louvru, izkazale kot napačne. — Uradniki se pogosto udeležujejo kot umetnostni strokovnjaki. Seveda izdajajo v splošnem svoja mnenja kot sodni izvedenci. Tako so na primer pri ameriškem sporu radi »La belle Ferroniere« od Leonarda da Vinci vprašali v Louvru za mnenje potom brezžičnega telefona.

Za šolsko mladino je potrebna dobra in trajna obutev!

Tovarna čevljev „PEKO“

posvečuje vso pažnjo izdelavi čevljev za mladino. Zato si nabavite čevlje najboljše kvalitete po izredno nizkih cenah i. s.

**od štev. 26 — 30 Din 125—
od štev. 31 — 35 Din 145—**

1126

v naših trgovinah:

„Peko“, Maribor

Aleksandrova ul. 9

Dobro ohranjen Originalsinger čevlarski stroj (Hohlmaschine) se po ceni proda ali tudi zamenja za drva pri Fakleš, Maribor, Aleksandrova cesta 64/I. 1114

Dijaka ali dijakinja sprejme, Tattenbachova ulica 20, pritličje levo, Maribor. 1125

Samostojna gospa sprejme dve dijakinji na vso oskrbo. A. Rotter, Maribor, Ruška cesta 5/I. 1123

Iščeri vrtnarja, popolnoma izvežbanega v požlahtenju in vzgoji sadja ter zelenjave in cvetja z nastopom v mesecu oktobru. Mladi oženjeni z malo deco imajo prednost. Stanovanje, luč in drva dobi in vso zelenjavo v naravi, a plačo po pogodbi. Ponudbe s sliko na Interreklam, Zagreb, Marovska 23 pod št. P-2017. 1119

Učenca sprejme izdelovalnica umetnih nog, rok, kilnih pasov, trebušnih obvez, rokavic. Ivan Fric, bandažist in rokavičar, Celje, za farno cerkvijo. 1109

Delaven desetleten fant se da v stalno službo ali za svojega. Naslov v upravi lista. 1100

Zanesljivo nasveto v težkih življenjskih vprašanjih, prodaji, nakupu, najemu, zamenjavi posestev, trgovin, gostiln, mlinov, razdolžitvi itd. nudi: Posredovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. (Odgovor tri znamke.) 1121

Posestvo v trgu, 4 orale, zidano poslopje, proda Lenart Runutti, Sv. Lenart v Slov. goricah 60. 1122

Hišo enostanovanjsko, novozidano, proda Kmetič Miha, Maribor-Tezno, Ptujška cesta 175. 1116

Kupim posestvo 30 do 40 oralov v bližini Maribora eventuelno z vsem inventarjem. Naslov v upravi lista. 1124

USTANOVLJENA LETU 1831

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

**Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000—
— še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.**

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Kdor hoče biti najlepše fotografiran

naj se posluži fotografskega ateljeja „ELI“ v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 1, II. nadstropje (nasproti frančiškanski cerkvi). 1111
Za naročnike s dežele znižane cene!

Čevlji, ročno delo za ženske in moške, stanejo od 200 Din naprej; ženski za praznike. nizki s špango, črni od 180 Din naprej pri 1036
Ivan Kreis, Maribor, Koroška 18

Radio aparat 4 elektronski (Screened Four) komplet z zvočnikom, akumulatorjem in anodnim aparatom ugodno prodaja Andrej Štok, cand. ing. Pekel, pošta Pesnica pri Mariboru. 1108

Mlinarskega učenca pridnega in močnega se sprejme takoj proti dobri mesečni plači in hrani pri Ivanu Bezjak, Fram, postaja Rače-Fram. 1072

Pastir, priden, hle prost se sprejme pri Ivan Bezjak, Fram. 1072

Šolske torbice

in nahrbtnike kakor tudi kovčki za potovanje v veliki izbiri in nizki ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta št. 18. 790

Štefan Hmelina

1120 vrvar
Celje, Spod. Mulin'a št. 23

Naznanjam cenj. občinstvu, da imam na zalogi raznovrstne domače vrvarske izdelke — ne tovarniške iz najboljših čiste bačke konoplje. — Isto blago se dobi tudi v trgovini

FRANC PEČUHA
CELJE, BABENJE ŠT. 109

Pljučni Pljučne bolezni zdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilanstalt) — Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 1033

Pridnega hlapca h konjem s večletnimi sprejmi sprejme stavbeno podjetje Franjo Spes & sin, Maribor, Tržaška cesta. 1103

Vinogradno posestvo kupim v uredni legi. Naslov: Albert Vreg, Slov. Bistrica. 1107

Pljučna bolezen je ozdravljiva!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar v grlu, izbruhanje krvi, hripavost, naduha, bođenje itd. — se ozdravi!

NA TISOČE ŽE OZDRAVLJENIH!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja,

katere je že mnoge rešila. Uporablja se lahko pri vsakem načinu življenja in pomaga bolezen hitreje premagati.

Telesna teža se poveča in pljuča polagoma zapnenijo. Resni možje zdravstvenega znanja potrjujejo izvrstnost moje metoda ter jo radi uporabljajo. Čim prej začnete s tem prehranjevanjem, tem bolje je.

POPOLNOMA ZASTONJ dobite mojo knjigo, iz katere izveste mnogo koristnega. Kdor ima bolečine in se hoče teh hitro in brez nevarnosti rešiti, naj piše še danes. Ponovno povdarjam, da dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveze za Vas moja navodila in Vaš zdravnik se bo gotovo s tem od prvovrstnih profesorjev priznanim

novim načinom Vašega prehranjevanja strinjaj.

V Vašem interesu je, da takoj pišete, da Vam potem takoj postreže moje tamkajšnje zastopstvo. Črpajte pouk in ojačenje življenske volje za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Ona nudi okrepitev in življenjsko tolažbo ter se obrača na vse bolnice, ki se zanimajo za današnje stanje zdravljenja pljučnih bolezni. — Moj naslov:

GEORG FULNER, BERLIN-NEURON, HINGSBACHSTRASSE NR. 24, Abt. 624.

Jabolke za mošt

ponudite vagonске množine kakor tudi namizna jabolka

Štajerski sadjarski zadrugi
Maribor, Miklošičeva 2. Telefon 2381

1095

!!!

Lepa zidana hiša pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, primerno za vsako obrt ali vpokojenca, blizu cerkve, pol ure oddaljeno od železniške postaje, na zelo prometnem kraju ob okrajni cesti, z raven obsežen vrt se takoj prodaja. — Vincenc Keuc, Maribor, Malstrova ulica 3. 1105

Čevljarskega učenca — sprejme takoj Franc Moleh, čevljar, Sv. Ana v Slov. gor. 1106

Nagrobni kamni so radi namestitve kamnoseškega obraza v veliki izbiri na prodaj v Mariboru, Kersnikova ulica št. 7 (nedaleč kolodvora). Jako znižane cene. Posebno opozarjam na moje piramide iz pristno črnega švedskega granita, kakor tudi nagrobne spomenike v vseh modernih oblikah iz kararskega marmora itd. Radi izpraznitve mojega skladišča prevzamem proti najnižjim cenam vsa kamnoseška dela. J. F. Peyer.

Iščemo prodajalce po deleži, za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I. 944

Kupim posestvo 8 do 10 oralov. Maks Žitnik, Maribor, Vodnikov trg št. 3. 1089

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. L. E. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Ni vseeno

s čem perete, kajti od tega je odvisna trpežnost Vašega perila. V vsakem oziru zadovolji gospodinjstvo le pravo **terpentinovo milo**

Gazela

1082

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari

Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Razpisuje se služba cerkovnika in organista, ki bi bil obenem izvežban občinski tajnik — do 1. oktobra. Prošnje s spričevali in vprašanji na dekanjski urad Vuzenica. 1101

Iščem marljivega in zanesljivega vinčarja s tremi delavskimi močmi za prvovrstno mesto. Biti mora vešč v cepljenju ter vseh vinčarskih poslih. — Zgasiti se je pri Ivanu Preac, hotel Slone — Ptuj. 1110

Hranilnica in posojilnica v Novi cerkvi, r. z. z. n. z. vabi na svoj občni zbor, ki bo dne 14. septembra 1930 ob pol 8. uri zjutraj v uradnih prostorih. — Sprememba pravil, volitev novih odbornikov in nadzorstva, odobritev računa in drugo kakor običajno. 1113

Prodajam lepo posestvo okoli 50 oralov, obstoječe iz njiv, travnikov, vinograda in gozdov z mlinom na vodo. Dve hiši in gospodarsko poslopje, kleti in preša, vse v dobrem stanju, pol ure od Frama. Naslov pove uprava lista. 1102

Moj današnji oglas

ni trgovska reklama, temveč opozoriti vsakega kupca na redko priliko **ugodnega nakupa.**

Radi primorane prezidave svojih poslovnih prostorov sem prisiljen, da zmanjšam svojo preveliko zalogo v zimskem blagu. Da je to resnica, se lahko vsakdo prepriča 996 v moji trgovini

ANTON MACUN
v Mariboru, Gosposka ul. 10

Pazite na vhod, ki ima ob straneh ogledala!

Pohištvo — Preproge

posteljnina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvena tkani-
na itd. najboljše in najceneje pri

Karlu Preis

Brezplačni ceniki! **MARIBOR, Gosposka ulica 20**

Dobro in poceni blago

se kupi v **Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju** 1043 v Mariboru, Veirinska ulica števil. 13

Manufakturna trgovina Franc Urech / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene! 975

TRGOVSKI DOM V MARIBORU

Največja modna trgovina v Sloveniji, meri 98 1/2 mtr z 36 velikimi izločbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. V konfekciji plašči od 300 Din naprej kakor tudi vse **blago ceneje kot drugod.**

Modne knjige zastoj. 728 Modne knjige zastoj.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192